



TERVOLA

Tervolan kunta

Tuliskhan sinustaki ämpäripää?

Kotoutumisen edistämishjelma 2023–2026



Mohamad Zeinal Khaled: "En ole koskaan nähnyt näin isoa jokea, ennen kuin muutin Suomeen. Minun mielestäni oli erikoista, että taivas ja pilvet heijastuivat joessa samanlaisina kuin taivaalla."

Kunnanhallitus 6.2.2023
Kunnanvaltuusto 16.2.2023

TERVOLAN KUNTA
Keskustie 81
95300 TERVOLA

Puh. 040 124 2411
tervolan.kunta@tervola.fi

tervola.fi
y-tunnus 0193249-1

Sisällysluettelo

1 KANSAINVÄLINEN TERVOLA	3
1.1 Vieraanvaraisuus ja kotikansainvälistyminen.....	3
1.2 Uudet ämpäripäät - vieraskieliset ja ulkomaan kansalaiset Tervolassa	4
1.3 Kotoutumisen edistämishjelmatyöryhmä	4
1.4 Kotoutumisen arvopohja	6
2 HYVÄT VÄESTÖSUHTEET JA OSALLISUUS	7
2.1 Asenteet	8
2.2 Turvallisuus.....	9
2.3 Vuorovaikutus.....	10
2.4 Osallistuminen	10
3 KULTTUURIKOMPETENSSI, KULTTUURISENSITIIVISYYS JA KANSALLINEN KULTTUURIEN VERTAILU.....	12
3.1 Kulttuurikompetenssi	12
3.2 Kulttuurisensitiivisyys	12
3.3 Kansallisten kulttuurien vertailu.....	13
3.3.1 Valtaetäisyys.....	13
3.3.2 Yksilökeskeisyys	14
3.3.3 Maskuliinisuus	14
3.3.4 Epävarmuuden sietokyky	15
3.3.5 Aikaorientaatio	16
4 PAKOLAISEN POLKU KUNTALAISEKSI.....	17
4.1 Kotimaasta Suomeen.....	17
4.2 Maahantuloprosessi	19
5 YHTEISTYÖKUMPPANIT	25
6 RAHOITUS	29
7 LAINSÄÄDÄNTÖ	31
8 ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN.....	32
9 TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	33
LIITE 1 PALVELUKUVAUS.....	37
PERHEEN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT PALVELUT	37
1 Asuminen ja ympäristö.....	37
2 Lasten palvelut.....	38
2.1 Alle kouluikäisten palvelut (0-6-vuotiaat)	39

2.2 Kouluikäiset lapset.....	43
3 Nuorten palvelut.....	49
4 Aikuisten palvelut	53
4.1 Koulutus.....	53
4.2 Taloudelliset tuet.....	55
4.3 Sosiaalityö.....	57
5 Vapaa-aikapalvelut	63
Liite 2. Laki kotoutumisen edistämisestä 20.12.2010/1386/ kustannusten korvaaminen	69

1 KANSAINVÄLINEN TERVOLA

Pohjois-Euroopan vilkkain ja laajin asutus sijaitsi jääkauden jälkeen Tervolan paikkeilla. Jo tuolloin tervolalaisilla oli vilkkaita kauppasuhteita niin länteen Kõlivuoristoon kuin etelään Itämeren eteläisille rannoille. Keskeinen sijainti on edesauttanut asukkaita asettumaan Kemijoen rannoille. Käypäläisiä, kulkijoita on astellut ja näillä seuduilla asustellut. Tervolasta tuli jo yli 6000 vuotta sitten hylkeenpyytäjien, kauppiaiden ja käsityöläisten Mekka. Tervolan kansainvälisyyttä tarkastellaan usealta näkökulmalta ja pyritään kaksisuuntaiseen kotoutumiseen. Tavoitteena on tasa-arvoinen ja arvostava monikulttuurinen Tervola, jossa jokainen ämpäripää elää hyvin.

1.1 Vieraanvaraisuus ja kotikansainvälistyminen

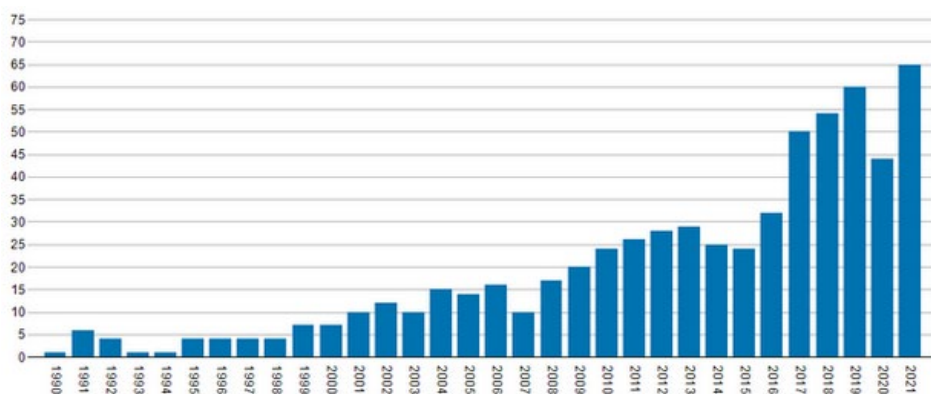
Tervolassa osataan huolehtia vieraasta. Tervehditään, katsotaan silmiin ja tiedustellaan kuulumisia. Vieraanvaraisuus on tervolalaisille luonnollista. On ymmärretty pitkien taipaleiden, huonokuntoisten reittien ja hitaitten kulkupelien, vaihtelevien sääolosuhteiden ja vähäisen kestikievaritoiminnan aiheuttama matkan rasitus. Taloissa ja torpissa on tarjottu juotavaa, syötävää ja yösiija. Ihmiset ovat huolehtineet toisistaan. Paikallinen vieraanvaraisuus on usein ollut vieraalle pelastus. Tervolalaisen vieraanvaraisuuden ovat saaneet kohdata niin kivikauden ajan kulkijat, eteläisestä Suomesta saapuneet eränkävijät, Pietarin tavaroita myyneet itäisestä Suomesta tulleet kiertävät kulkukauppiat, uiton rytmiin savotalta toiselle liikkuneet lentojätkätkät tukkilaiskulttuurin yhteydessä, Tervolaan asutustilallisiksi asettuneet petsamolaisevakot kuin nykypäivän maahanmuuttajatkin. Tervolaan on ollut ja on hyvä tulla. Vieraanvaraisuuden kulttuurinen/sosiaalinen ulottuvuus käsittää kohtaamiset vieraiden ihmisten kanssa ja isännän/emännän sekä vieraan velvollisuudet.

Tervolassa voi kotikansainvälistyä. Vieraiden kielten opiskelu ja muista kulttuureista tuleviin ihmisiin tutustuminen ovat kotikansainvälistymisen perusta. Kulttuurien välinen kunnioitus ja kulttuurisensitiivisyyden kehittäminen ovat seuraava askel kohti kotikansainvälistymistä. Kotikansainvälistyminen on kansainvälisten vaikutteiden saamista sekä vuorovaikutusta ja verkostoitumista kulttuurien välillä. Kotikansainvälistyminen on helposti mahdollista, koskapa maailmalta tullaan Tervolaan. Jokainen voi löytää oman polkunsaa kotikansainvälistymiseen.

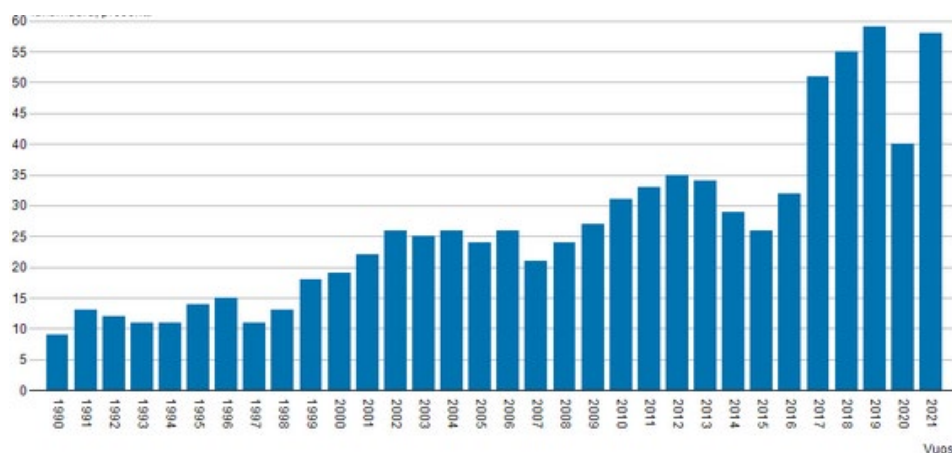
1.2 Uudet ämpäripääät - vieraskieliset ja ulkomaan kansalaiset Tervolassa

Tervolassa on monin eri statuksin tulleita maahanmuuttajia. On perhesuhteiden myötä, opiskelun tai työn perässä tulleita, turvapaikanhakijoita, kansainvälistä suojelua tarvitsevia ja kiintiöpakolaisia. Maahanmuuttajista kerätään tilastoja esimerkiksi äidinkielen tai kansalaisuuden perusteella.

Tervolassa on ollut yli 4 000 asukasta 1990-luvun alussa. 31.12.2022 Tervolassa oli 2860 asukasta. Vieraskielisten määrä on kasvanut asteittain 1990-luvun alle kymmenestä henkilöstä 2000-luvun 10–25 henkilöön vuodessa. Vasta vuonna 2017 vieraskielisten määrä on kasvanut 50–60 henkilöön vuodessa. Ulkomaan kansalaisten määrät noudattelevat vieraskielisten määrää. Alla olevat kuviot kuvastavat vieraskielisiä ja ulkomaan kansalaisia Tervolassa vuosilta 1990–2021.



Vieraskielisten määrä Tervolassa vuosittain 31.12.



Ulkomaan kansalaisia Tervolassa vuosittain 31.12.

1.3 Kotoutumisen edistämishjelmatyöryhmä

Kunnanhallitus asetti kokouksessaan 24.10.2022 § 330 työryhmän laatimaan Tervolan kunnan kotoutumisen edistämishjelman vuosille 2023–2026. Kotoutumisen edistämishjelmassa tulee huomioida kokonaisvaltaisesti ja kulttuurisensitiivisesti kotoutumisen edistämispalveluiden asiakkaiden asiakaspolut. Kotoutumisen edistämishjelman tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja asettautumista Tervolaan sekä monialaista yhteistyötä.

Työryhmään kuuluivat teknisen lautakunnan, sivistyslautakunnan ja sosiaali- ja terveyslautakunnan nimeämät edustajat. Lisäksi kotoutumisen edistämishjelmatyöryhmään nimettiin pakolaisohjaaja. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Lapin työ- ja elinkeinotoimiston ja Kansaneläkelaitoksen edustajia kunta on pyytänyt työryhmään mukaan. Työryhmä konsultoi tarvittaessa asiantuntijoina muita Tervolan kunnan toimijoita, viranomaistahoja, hankeyhteistyökumppaneita, oppilaitoksia, uskonnollisia yhteisöjä sekä kolmannen sektorin edustajia. Tervolalaiset maahanmuuttajat ovat osallistuneet kotoutumisen edistämishjelman laatimiseen kertomalla omia näkemyksiään kotoutumisestaan. Seuraavaan ohjelman laadintaan on tarkoitus lisätä maahanmuuttajien osallistumismahdollisuuksia ja -keinoja.

“Tuliskhan sinustaki ämpäripää?” -kotoutumisen edistämishjelman 2023–2026 laatimisesta vastaava työryhmä:

Tarja Kaihu, sosiaaliohjaaja, sosiaalitoimi, sosiaali- ja terveystoimi

Kati Pyhtilä, kirjastotoimenjohtaja, kirjastopalvelut, sivistystoimi

Sauli Jalasmäki, rakennusinsinööri, tekninen toimi

Tarja Kaasila, ravitsemispäällikkö, tekninen toimi

Liisa-Maria Tiihonen, pakolaisohjaaja, hallintopalvelut

Laki kotoutumisen edistämisestä (30.12.2010/1386) määrittää toimia kotoutumisen edistämiseksi. Tärkeintä on maahanmuuttajan mahdollisuus osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan ja saada tukea kotoutumiseen. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä myönteisen vuorovaikutuksen lisääminen eri väestöryhmien kesken on tavoitteena. Tervolan kotoutumisen edistämishjelma noudattaa Lappi – Koti kaikille, Lapin maahanmuuttostrategia 2030+ asettamia suuntaviivoja ja pohjautuu Tervolan kuntastrategiaan.

Kotoutumisen edistämishjelmaa päivitetään säännöllisesti vastaamaan kulloinkin vallitsevia lakeja, asetuksia ja muita ohjelmaan vaikuttavia asioita kuitenkin vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotoutumisen edistämishjelmaan sisältyy kotoutumisen kehittämistä, tavoitteellisuutta ja seurantaa. Kunnanvaltuusto hyväksyy kotoutumisen edistämishjelman. Kuntalaki ohjaa kunnan talousarvion ja –suunnitelman laadinnassa ottamaan huomioon kotoutumisen edistämishjelman. Tavoitteena on koota entistä

laajempi joukko toimijoita laatimaan seuraavaa kotoutumisen edistämishjelmaa kuten paikallisia yhdistyksiä ja uskonnollisia yhteisöjä.

1.4 Kotoutumisen arvopohja

Kotoutumisen edistämiseksi on Tervolassa hyvät edellytykset. Tervolassa jokaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet ja edellytykset elää, asua ja tehdä työtä. Tervolassa kotoutuminen pohjautuu viiteen arvoon.

Ensimmäinen arvo on kohdata maahanmuuttaja omana itsenään, uutena tervolalaisena. On tärkeää tulla kuulluksi ja nähdyksi ja päästä osaksi yhteisöä.

Toinen arvo on kotoutumisprosessin kohdistaminen kokonaisuun perheisiin vain perheen aikuisiin kohdistuvien toimenpiteiden sijaan. Perhekeskeinen työote tukee perhettä yhtenäiseksi ja nopeuttaa ja mahdollistaa koko perheen kotoutumista.

Kolmas arvo on ympäröivä kaunis tervolalainen luonto. Yhtenä kotoutumisen metodina käytetään luontolähtöistä kotoutumista. Luontolähtöinen kotoutuminen on tehokasta ja kustannustehokasta kotoutumisen edistämistä. Luontolähtöisten menetelmien käyttö kotoutumiseen on lisääntynyt myös muissa Pohjoismaissa.

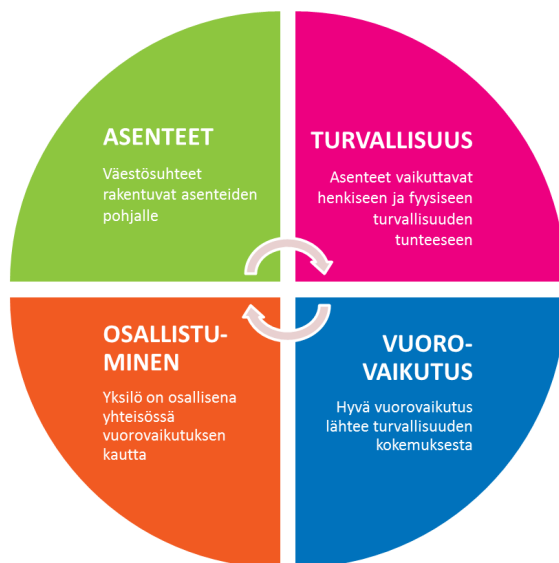
Neljäs arvo on turvallisuus. Kun ympäristö ja osallistava kunnallissuunnittelu tukevat turvallisuuden tunnetta, jää energiaa ja aikaa kotoutua rauhassa. Viides arvo on ämpäripäisyys. Mahdottomiltakin kuulostavien unelmien tavoittelu on osa ämpäripäisyyttä. Oman elämän rakentaminen onnistuu Tervolassa.

Tervolan kuntastrategiassa mainitut läpileikkaavat arvot tukevat kotoutumista ja oman elämän rakentamista Tervolaan. Näitä arvoja ovat maaseudun ja paikallisuuden arvostaminen, vastuullisuus, asiakaslähtöisyys ja yrittäjähenkisyys sekä idearikkaus ja innovaatiokykyisyys. Tämä kaikki sopii hyvin yhteen Tervolan brändiin, jossa Tervola mainitaan "välittämisen, optimismin, ennakkoluulottoman ongelmanratkaisun ja silmäkulman pilkkeen eli ämpäripäisyyden kotina".

2 HYVÄT VÄESTÖSUHTEET JA OSALLISUUS

Väestösuhdepolitiikka koskee kaikkia ihmisiä. Ihmisten välisiin suhteisiin ja yhteiskunnalliseen toimintaan vaikuttavat hyvät väestösuhteet. Jokaisella tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua yhteiskunnan toimintaan. Väestösuhteiden huomioiminen on tärkeää kotoutumisen kannalta ja erityisesti kotoutumisen kannalta kaksi lakia tukee hyviä väestösuhteita: kotoutumisen edistämisen laki ja yhdenvertaisuuslaki. Tervolan yhdenvertaisuussuunnitelma on hyväksytty vuonna 2022.

Yhteys ympäristöön syntyy merkityksellisten suhteiden kautta. Ihmisillä on useita erilaisia rooleja yhteiskunnassa eikä vain yksi rooli kuten vammainen tai maahanmuuttaja. Asenteisiin vaikuttaminen, turvallisuuden lisääminen, kuntalaisten välisen vuorovaikutuksen lisääminen ja parantaminen, ristiriitojen ratkaiseminen ja sovittelu, tasavertaisen asumisen ja osallisuutta tukevien, toimenpiteiden lisääminen on väestösuhdepolitiikkaa. Väestösuhteiden kehittymistä seurataan esimerkiksi kyselyillä ja niiden pohjalta kehitetään kotoutumisen edistämisen toimia paremmiksi. Väestösuhteiden kehittymistä toteutetaan moniammatillisella yhteistyöllä ennakkoluulottomasti, esimerkiksi tutustumalla työelämään tai osallistamalla harrastustoimintaan.



Asenteet, turvallisuus, osallistuminen ja vuorovaikutus muodostavat hyvät väestösuhteet.

2.1 Asenteet

Hyvät väestösuhteet rakentuvat asenteiden pohjalle. Vastaanottavan yhteiskunnan asenteet luovat pohjan hyvälle väestösuhteille. Kotoutuminen on sujuvampaa, kun vastaanottava yhteisö suhtautuu tulijoihin myönteisesti. Ikävä suhtautuminen uhkaa tulijan hyvinvointia.

Perinteisesti Tervolassa uudet tulijat ovat tervetulleita. Tervolassa toimitaan vielä talkoohengessä. Kunnioitetaan, arvostetaan ja autetaan toinen toistaan. Tämä vanhan kansan malli kasvattaa hyvinvointia ja luottamusta ihmisten välillä. Asiat puhutaan tarvittaessa halki ja ennakkoluulot ja epäselvyydet vähenevät. Tervolassa on tilaa ja myös monimuotoisuus mahtuu Tervolaan. Esimerkiksi Tervolan kotiseutumuseon maalaus- ja kunnostustalkoissa kesällä 2021 uudet ämpäripäät olivat mukana aktiivisesti.

Onnistumista asenneilmapiirin tilassa seurataan vuodesta 2023 lähtien kyselyllä. Kysely mittaa ulkomaalaistaustaisen väestön kokemuksia Tervolasta kotina, ihmissuhteita, yhteiskunnallista ilmapiiriä ja mielekkään tekemisen merkitystä ja tervolalaisten kokemuksia monikulttuurisuudesta ja uusista ämpäripäistä.

Lapin Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) on pohjoisin osa valtakunnallista neuvottelukuntaa. Lapin ETNO edistää hyvien väestösuhteiden toteutumista. Lapin ETNO toimii keskustelukanavana viranomaisten ja etnisten ryhmien kanssa. Säännöllinen vuoropuhelu lisää keskinäistä ymmärrystä erilaisten väestöryhmien ja toimijoiden välillä, maahanmuuttajien kohtelua tasa-arvoisina kuntalaisina ja avaa mahdollisuuksia oikeudenmukaiseen työelämään.

Tervolaan olisi hyvä perustaa maahanmuuttajaneuvosto. Maahanmuuttajaneuvosto vaikuttaisi Tervolan asenneilmapiiriin ja tukisi maahanmuuttajien osallistumista kunnalliseen päätöksentekoon. Tervolan, uskonnolliset yhteisöt voisivat muodostaa oman yhteisen uskonnollisten yhteisöjen foorumin. Foorumi voisi lisätä eri uskontokuntien välistä vuoropuhelua, kunnioitusta eri uskontokuntien edustajien välillä ja myönteisiä asenteita. Suomessa perustettiin kansallinen uskonnollisten yhteisöjen foorumi, Uskot-foorumi ry, vuonna 2011. Presidentti Tarja Halonen teki aloitteen eri uskontokuntien välisestä yhteydenpidosta ja vuoropuhelusta Yhdysvaltoihin kohdistuneen terrorismin vuoden 2001 jälkeen.

2.2 Turvallisuus

Turvallisuus on tärkeää. Myönteinen asennoituminen ehkäisee turvattomuutta aiheuttavia käyttäytymismalleja. Tervolalaisten tulee voida kokea turvallisuutta. Pitää voida olla oma itsensä ja olla turvassa. Fyysinen, psyykinen ja sosioekonominen turvallisuus on tärkeää. Jokaisen tervolalaisen tulee ymmärtää omat oikeutensa ja velvollisuutensa sekä miten elää oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti. Shiraz Naasanin kuva tuo esiin turvallisuuskokemuksia Tervolassa.



*"Minulle tuli turvallinen olo, kun näin vauvan vaunuissa, joen rannalla.
Kotimaassani vauvaa ei voisi jättää yksin vaunuun."*

Tervolassa kuntalaisten "tervetuloa"-asenne auttaa hyvien väestösuhteiden ja turvallisuuden tunteen rakentamisessa. Hyvin hoidettu tasa-arvoinen asuntopolitiikka edistää integraatiota, ihmisten kohtaamisia ja lähimmäisajattelua. Lähimmäisajattelulla tarkoitetaan käyttäytymistä, jossa kohdellaan asiallisesti ja ystävällisesti muita. Perinteinen käyttäytyminen, kuulumisten kysely, keskustelu ja kohtaaminen ovat vuorovaikutusta parhaimmillaan. Arjen elämä sujuu silloin kaikilta hyvin. Kun uusi tervolalainen ymmärtää suomalaisen lainsäädännön, sen suomat oikeudet ja vastuut sekä rikosoikeudelliset toiminnot rikoksen uhrina, todistajana tai tekijänä, yhteiskuntaorientaatio ja kotoutuminen ovat onnistuneet.

2.3 Vuorovaikutus

Turvallisuuden tunne mahdollistaa vuorovaikutuksen. Silloin yhteys eri toimijoiden kanssa on luontevaa ja tukee kotoutumista. Jos vuorovaikutus on vähäistä, voi tästä seurata eriytymistä, mikä puolestaan voi lisätä ennakkoluuloja ja väärinkäsityksiä.

Osallisuus ja vuorovaikutus Tervolan kunnan palveluissa otetaan huomioon. Palvelumuotoilu on yksi tapa selkeyttää tiedonvälitystä erityisesti koskien eri taustoista tulleita ihmisiä. Uutena toimintana Tervolassa voitaisiin ottaa mukaan kehittämistoimintaan asiakaskokemukset vahvemmin, vaikka kokemustoiminnan ja kehittäjäasiakkaiden muodossa. Joustavuutta, osallistumista ja vuorovaikutusta lisää palvelujen digitalisointi.

Tervolassa voisi olla vuorovaikutussuunnitelma näyttämässä suuntaa asukkaiden osallistumiselle ja vaikuttamiselle. Suunnitelmassa otetaan huomioon Tervolan yhdenvertaisuussuunnitelma ja hyvinvointiohjelma. Suunnitelmassa voisi olla selkeitä mitattavia toimenpiteitä. Eri kielillä viestintä antaisi eri kielisille tervolalaisille yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan. Näin Tervolasta rakentuisi entistä yhdenvertaisempi ja toimivampi kunta kaikille kuntalaisille.

Lapin maakunnassa on Lapin TNO-palvelut. Maahanmuuttajien tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut (TNO) ohjaa, neuvoo ja tukee asiakkaita. Tietopalvelut esittävät erilaisia vaihtoehtoja koulutuksista ja urapoluista. Neuvontapalvelut lähtevät asiakkaan esittämistä toiveista liikkeelle. Ohjauspalvelut ohjaavat asiakasta kohti yhdessä mietittyjä tavoitteita. TNO-palvelut ovat kaikille maahanmuuttajille.

2.4 Osallistuminen

Kun kuntalainen kokee elämänsä ja ympäristönsä turvalliseksi ja vastaanottavaksi, niin silloin kyvykkyys ja halukkuus osallistua kunnan toimintaan pääsee kukoistamaan. Maahanmuuttajien kohdalla pitää miettiä motivaatiota ja esteitä toimintaan osallistumiselle. Motivaatiotekijöitä pitää tukea ja esteitä pitää purkaa.

Osallisuutta lisää työelämään pääseminen. Siksi on tärkeää sisällyttää maahanmuuttajien opintoihin työelämässä toimimisen jaksoja ja tutustuttaa maahanmuuttajia suomalaiseen työelämään.

Työelämän ohella vapaa-aika on tärkeää. Erilaiset vapaaehtois-, järjestö- ja harrastustoiminta osallistavat maahanmuuttajia. Yhteinen toiminta ja yhteistyö kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä lisää keskinäistä vuorovaikutusta ja ymmärrystä sekä lisää osallisuuden kokemuksia.

Osallistumista mitataan vuodesta 2023 alkaen maahanmuuttajien osallistumisella yhteiskunnalliseen toimintaan. Kannustaminen, kohdennettu viestintä ja luottamus demokratiaa ja poliittista järjestelmää kohtaan edistää maahanmuuttajien osallistumisaktiivisuutta. Tulevaisuudessa maahanmuuttajaneuvosto on hyvä tapa oppia yhteiskunnallista vaikuttamista ja päätöksentekoa. Maahanmuuttajaneuvosto voisi tehdä aloitteita ja esityksiä kunnanhallitukselle ja seurata maahanmuuttajia koskevien asioiden päätöksentekoa. Maahanmuuttajaneuvosto voisi toimia tarvittaessa siltana maahanmuuttajien ja viranomaisten välillä.

Kunnan eri toimialojen välisen yhteistyön tiivistäminen parantaa onnistuneita kotoutumistarinoita. Olennaisen tärkeässä roolissa on yhteistyö yli kunnan viranomaistahojen kolmannelle sektorille, oppilaitoksiin ja hankkeisiin. Mitä paremmin tiivistettyä, johdettua yhteistyötä tehdään, sitä parempi on lopputulos eli uusien asukkaiden kotoutuminen.



Kuvio 2: Oikeusministeriö on kehittänyt hyvien väestösuhteiden teoriaa ja politiikkaa. Työtä on tehty sekä hankerahoituksella (Good Relations- ja Trust-hankkeet) että osana Etnisten suhteiden neuvottelukunnan työtä.

3 KULTTUURIKOMPETENSSI, KULTTUURISENSITIIVISYYS JA KANSALLINEN KULTTUURIEN VERTAILU

3.1 Kulttuurikompetenssi

Kulttuurikompetenssi tarkoittaa kulttuurista osaamista. Kyky toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa eettisesti ja tehokkaasti on kulttuurikompetenssia. Kulttuurikompetenssi on kulttuurista tiedostamista. Erilaisista kulttuuritaustoista tulevien ihmisten kohtaaminen kunnioittavasti ja syrjimättömän ilmapiirin rakentaminen on kulttuurikompetenssia. Palveluita tulisi järjestää niin, että erilaisten ihmisten erilaiset tarpeet otettaisiin huomioon. Kulttuurikompetenssi kasvaa, kun peilaa omia kulttuurisia tottumuksia ja arvoja toisten tottumuksiin ja arvoihin. Kulttuurikompetenssi on kulttuurien tuntemusta ja taitoja toimia erilaisissa kulttuuriympäristöissä, kulttuurien välisiä kohtaamisia ja motivaatiota toimia monikulttuurisessa ympäristössä.

3.2 Kulttuurisensitiivisyys

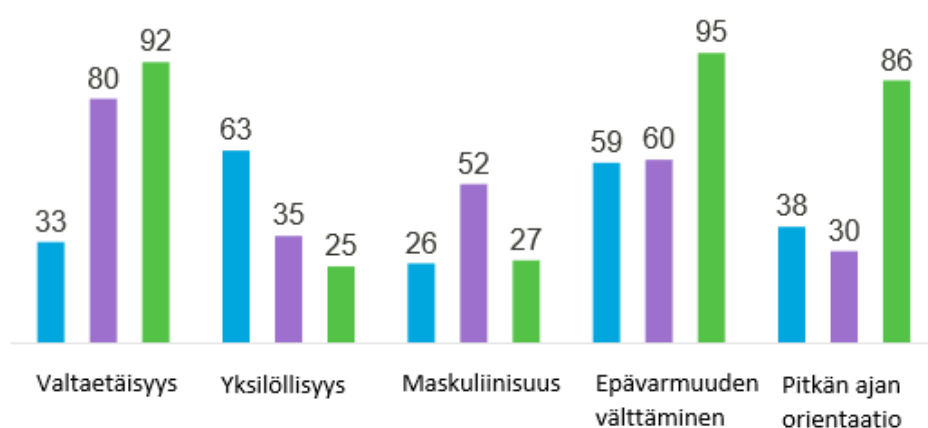
Herkkyys, halu ja kyky ymmärtää eri kulttuureista tulevia ihmisiä on kulttuurisensitiivisyyttä. Sekä asiakkaalla että viranomaisella on oikeus oman kulttuurinsa ilmaisuun ja tulla hyväksytyksi ja kuulluksi. Herkkyys toimia ammatillisesti asiakkaan erilaista kulttuuria kunnioittaen on kulttuurisensitiivisyyttä. Kulttuurisensitiivisyyttä on kulttuurisesti kunnioittavat vuorovaikutustaidot sekä arvostava sanallinen ja sanaton viestintä ja kohtaaminen.

Kulttuurisensitiivinen työote helpottaa toimimista monikulttuurisessa yhteisössä ja asiakkaan kohtaamista. Kulttuurisensitiiviset palvelut pystyvät joustamaan erilaisten asiakkaiden tarpeiden mukaan. Ne eivät tarkoita erillispalveluita kaikille vaan ketteriä palveluita tilanteen mukaan. Maahan muuttaneet saattavat tarvita enemmän ja pidempään kokonaisvaltaisempaa ohjausta ja suunnitelmallista tukea.

Asiakastyössä asiakkaan henkilökohtaiset tarpeet nousevat kulttuuritaustan rinnalle, siksi asiakkaan kohtaaminen yksilönä on tärkeää. Kun on paljon uutta opittavaa suomalaisesta palvelujärjestelmästä ja kieli ei ole vielä hallussa, on hyvä varata pidempi aika asiakastapaamisissa. Asiakkaalta voi avoimesti kysyä asiakkaan tavoista, arvoista ja kulttuurista. Asiakkaan elämäkokemus ja vahvuudet on huomioitava kohtaamisissa. Vuorovaikutus on tärkeässä roolissa. Yhteisymmärrys asiakkaan kanssa syntyy käyttämällä aluksi tulkkia ja vähitellen selkokieltä. On hyvä tehdä tarkistuskysymyksiä, että voi varmistaa viestinnän onnistumisen. Asiakas kulkee palvelujärjestelmässä "saattaen vaihtaen" eteenpäin. Palvelujen saatavuus ja vaikuttavuus voimistuvat yksilöllisellä palvelunohjauksella ja kohdennetulla viestinnällä.

3.3 Kansallisten kulttuurien vertailu

Hollantilainen sosiaalipsykologi Geert Hofstede on tutkinut kulttuurienvälistä vuorovaikutusta. Hofstede halusi tietää, miten kansallinen kulttuuri vaikuttaa ihmisen ajatteluun, tuntemiseen, käyttäytymiseen ja toimintakulttuuriin. Kansallisten kulttuurien vertailuun Hofstede käyttää viittä ulottuvuutta: valtaetäisyys, yksilökeskeisyys vs. yhteisöllisyys, maskuliinisuus vs. feminiinisyys, epävarmuuden välttäminen vs. epävarmuuden sietäminen ja aikaorientaatio. Alla olevassa kuviossa näkyy Suomen, Syyrian ja Ukrainan kulttuuriset ulottuvuudet.



Hofsteden kulttuurien eri ulottuvuuksia kolmessa valtiossa. Sininen on Suomi, violetti on Syyria ja vihreä on Ukraina.

3.3.1 Valtaetäisyys

Valtaetäisyys mittaa eriarvoisuuteen ja/tai samanarvoisuuteen suhtautumista.

suuri valtaetäisyys	pieni valtaetäisyys
<ul style="list-style-type: none"> •selkeä hierarkia •kuuliaiset lapset/vanhemmat opettavat •ikäihmisiä kunnioitetaan •oppilaat kunnioittavat opettajaa, opetus on opettajakeskeistä •työpaikalla harvojen valta, esimies káskee ja alaiset toimivat káskystä •palkkaerot isot/ johto vs. työntekijät •arvovaltaa vahvistetaan ulkoiset tunnukset, statussymbolit ja etuoikeudet •suuret tuloerot •kirjoittamattomat säännöt vain alemmassa asemassa oleville 	<ul style="list-style-type: none"> •tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus tärkeää •vanhemmat pitävät lapsiaan yhdenvertaisina •lapset pitävät itseään, vanhempiaan ja ikäihmisiä yhdenvertaisina •opettajat odottavat oppilailta oma-aloitteisuutta •vähemmän valvontaa työpaikoilla •palkkaerot pienet/ johto vs. työntekijät •alainen ja esimies ovat tasavertaisia •alaisten mielipidettä kysytään •kirjalliset säännöt/kaikki noudattavat

Valtaetäisyys.

Suomessa valtaetäisyys on pieni. Työyhteisöissä on matala hierarkia. Työntekijöiden asiantuntemukseen luotetaan. Työntekijöiden ja esimiehen suhde on epävirallinen. Työntekijöiden ja työn tekemisen kontrollista ja valvonnasta ei pidetä. Vuorovaikutus on osallistavaa ja suoraa.

3.3.2 Yksilökeskeisyys

Yksilökeskeisyys versus yhteisöllisyys ilmaisee ajattelutapaa: minä vai me, yksilön itsenäisyys vai yhteisöllisyys. Valtaosa maailman kulttuureista on yhteisöllisiä.

Yksilökeskeinen kulttuuri	Yhteisökeskeinen kulttuuri
<ul style="list-style-type: none"> • Oman mielipiteen ääneen kertominen on rehellisyyttä. • Kaikilla ihmisillä samat lait ja oikeudet. • Yksilön raha ja omaisuus ovat hänen. • Normeja vastaan rikkomisesta seuraa syyllisyyttä ja häpeää ja henkilö voi menettää itsekunnioituksensa. • Pätevyys ja säännöt työpaikan saannissa • Jokaista asiakasta kohdellaan yhdenvertaisesti. • Esimiehen ja alaisen suhde on työmarkkinoilla solmittu kahdenvälinen sopimus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sopuoinnun säilyttäminen tärkeää. Ei suoria konfrontaatioita. • Ryhmän etu yksilön edun edelle, lojaalius ryhmän sisällä tärkeää. • Resurssit tulee jakaa suvun kesken. • Normeja vastaan rikkomisesta seuraa häpeä & omien ja suvun kasvojen menetys • Oman lähiryhmän jäseniä voi kohdella paremmin kuin muita. • Sukulaisia voi suosia työhönotossa. • Työssä suhde esimieheen muistuttaa enemmän perhesidettä

Yksilökeskeisyys.

Suomi on yksilökeskeinen yhteiskunta. Ihmiset huolehtivat itsestään ja perheestään. Ihminen pääsee töihin ja etenee urallaan omien ansioidensa mukaan. Työsopimus on työnantajan ja työntekijän välisen suhteen perusta. Työsuhde hyödyttää kumpaakin.

3.3.3 Maskuliinisuus

Kulttuurin maskuliinisuus versus feminiinisyys ilmaisee ihmissuhteisiin ja emotionaalisiin rooleihin suhtautumista: kovat versus pehmeät arvot.

Maskuliinisempi kulttuuri	Feminiinisempi kulttuuri
<ul style="list-style-type: none"> • Haasteet, raha, tunnustukset & ura tärkeitä • Naiset: ihmissuhdeasiat & lapset • Miehet: vastuuntuntoisia, päättäväisiä & kunnianhimoisia • Omien saavutusten & hyvien ominaisuuksien voimakas esiintuominen • Ihmiset elävät työnteolle • Työpaikalla konfliktit: vahvempi voittaa • raha parempi kuin vapaa-aika • Suorituksiin perustuva yhteiskunta: tuetaan vahvoja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmissuhteet & elämänlaatu tärkeitä • Naisten & miesten sukupuoliroolit ovat lähempänä toisiaan • Molemmat vanhemmat käyvät töissä ja hoitavat perheen lapsia • Vastuuntunto, päättäväisyys ja kunnianhimo sopivat kaikille • Vaatimattomuus on parempi kuin omilla saavutuksilla rehentely • Työelämässä konflikti: neuvottelut & kompromissit • Ihmiset käyvät työssä: elanto • Hyvinvointivaltio ihanteena: autetaan avun tarvisijoita

Maskuliinisuus.

Suomessa painottuvat feminiiniset arvot enemmän. Tasa-arvo, solidaarisuus ja laatu ovat tärkeitä arvoja työelämässä. Ristiriidat ratkaistaan neuvottelemalla ja lopputulos on usein kompromissi. Ihmiset eivät näytä korkeaa asemaa. Asemaa ei korosteta pukeutumisella, käytöksellä tai suhtautumisessa muihin. Kaikki ovat tasa-arvoisia. Päätöksenteko on osallistavaa.

3.3.4 Epävarmuuden sietokyky

Epävarmuuden välttäminen versus epävarmuuden sietäminen esiintyvät kaikissa yhteiskunnan toiminnoissa. Teknologia, lait ja uskonnot tarjoavat keinoja sietää elämän epävarmuutta. Luonnosta johtuvaa epävarmuutta teknologia auttaa sietämään. Toisten ihmisten toiminnasta johtuvaa epävarmuutta auttavat lait ja säännöt sietämään. Elämän kriisejä kuten sairautta ja kuolemaa auttaa sietämään uskomisen ja uskontojen noudattaminen sietämään.

Epävarmuutta välttävä kulttuuri	Epävarmuutta sietävä kulttuuri
<ul style="list-style-type: none"> • Elämän epävarmuus jatkuva uhka -> vastaan taisteltava • Erilainen on pelottava • Työpaikan säännöt tärkeitä vaikka eivät olisi toimivia • Yksilön sisäinen tarve: olla touhukas & ponnistella työssä • Aika = rahaa • Paljon täsmällisiä lakeja/ kirjoittamattomia sääntöjä & byrokratiaa • Lait välttämättömiä vaikei niitä voisi noudattaa • Turvajärjestelyt työpaikoilla, päiväkodeissa & kouluissa mittavat: vakuutukset, turvavaatteet, kypärät, turvallisuusohjeet, palovaroittimet • Kansalaisten protestit tukahdutettava • Kansalaiset eivät kiinnostuneita politiikasta & eivät luota poliitikkoihin, virkamiehiin & maan oikeusjärjestelmään • Enemmän ennakkoluuloja ulkomaalaisia kohtaan 	<ul style="list-style-type: none"> • Epävarmuus normaali elämään kuuluvana asia. Jokainen päivä hyväksytään kuin se on • Erilainen on kiinnostavaa • Työssä ponnistellaan vain tarpeen mukaan • Kaaosta ja tulkinnanvaraisuutta siedetään • Jos lakeja ei voi noudattaa, niitä pitäisi muuttaa • Kansalaisten protestit siedetään • Kansalaiset kiinnostuneita politiikasta & luottavat poliitikkoihin, virkamiehiin & maan oikeusjärjestelmään • Ulkomaalaisiin suhtaudutaan suvaitsevammin

Epävarmuuden sietokyky.

Suomessa vältetään epävarmuutta tarmokkaasti. Sääntö-Suomessa on sääntöjä jokaiseen asiaan ja niitä noudatetaan tiukasti. Asiat tapahtuvat ajallaan, koska suomalaiset ovat täsmällisiä ja eivät halua laittaa toista ihmistä odottamaan itseään. Aika on rahaa. Ihmiset ovat toimeliaita ja tekevät kovasti töitä. Turvallisuus motivoi ihmisiä.

3.3.5 Aikaorientaatio

Aikaorientaatio tarkoittaa tavoitteiden asettamisaikoja. Ajatellaanko asioita kvartaaleina vai vuosikymmeninä? Kuinka lyhyen tai pitkän aikavälin tavoitteita asetetaan?

Pitkän aikavälin suuntautuneisuus	Lyhyen aikavälin suuntautuneisuus
<ul style="list-style-type: none"> •Säästäväisyys •Periksiantamattomuus & pitkäkestoinen ponnistelu hitaasti täyttyvien tavoitteiden eteen •olosuhteiden kunnioittaminen •Työelämässä tärkeimpiä arvoja: oppiminen, rehellisyys, sopeutuminen, vastuullisuus & itsekuri •Vapaa-aika ei ole tärkeää •Kymmenen vuoden päästä tulevat tuotot tärkeää •Elämänmittaisiin, henkilökohtaisiin verkostoihin panostaminen tärkeää •Opiskelijat liittävät menestyksen vaivannäköön & epäonnistumisen sen puutteeseen •Otetaan oppia muista maista 	<ul style="list-style-type: none"> •Sosiaalinen paine rahan kuluttamiseen •Nopeita tuloksia ponnisteluista •Kasvojen säilyttäminen tärkeää •Perinteiden kunnioittaminen •Työelämässä tärkeimpiä arvoja: vapaus, oikeudet, saavutukset & itsenäinen ajattelu •Vapaa-aika tärkeää •Tämän vuodet tuottojen tärkeys •Opiskelijat liittävät menestyksen & epäonnistumisen onneen •Ylpeys omasta maasta

Aikaorientaatio.

Suomessa asioita tarkastellaan lyhyellä aikavälillä. Nopeat tulokset ovat tavoitteena. Perinteitä kunnioitetaan. Muutoksiin suomalaisessa yhteiskunnassa suhtaudutaan epäilyksellä. Suomessa ollaan ylpeitä suomalaisuudesta ja omasta kotimaasta, Suomesta. Kari Tapion "Olen suomalainen"-laulun sanat koskettavat monen suomalaisen sydäntä.

4 PAKOLAISEN POLKU KUNTALAISEKSI

4.1 Kotimaasta Suomeen

Kotimaassa tai vakituudessa asuinmaassa tapahtunut kriisi, vaino, onnettomuus tai sota ovat syynä pakomatulle lähtemiseen. Päätös lähteä on vaikea tehdä, koska samalla joutuu jättämään oman kotinsa, tutun elämänsä ja läheisensä. Pakomatka on epävarma. Ei ole tietoa, voiko omaa äidinkieltä käyttää ja millainen kulttuuri on pakomatkan maissa. Tulevaisuus on epävarma. Syyt lähteä pakomatulle ovat suuremmat kuin pelko ja epävarmuus tulevasta.

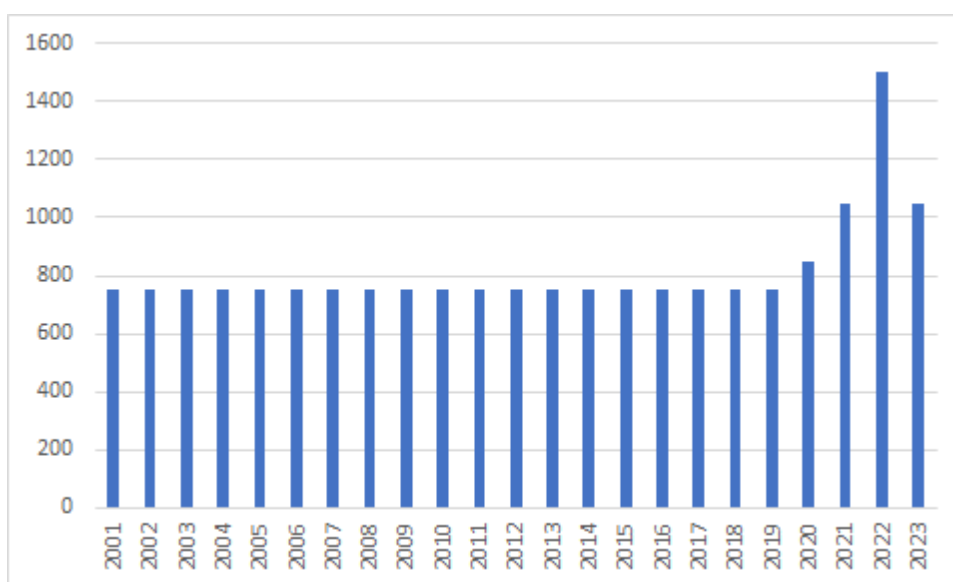
Ensimmäinen etappi pakomatulla löytyy usein omasta kotimaasta. Silloin puhutaan **maan sisäisistä pakolaisista**. Suomessa toisen maailman sodan aikaan siirrettiin turvaan suomalaisia sotatantereiden läheisyydestä ja vieraalle vallan alle jääviltä alueilta. **Siirtoväestä** puhuttiin **evakkoina**. Jokainen etappi loitontaa pakolaisia omasta kodista ja vie kohti tuntematonta.

Seuraavaksi on useita vaikeita päätöksiä edessä. Onko mahdollista jäädä ja jäädäkö omaan maahan odottamaan mahdollista paluuta kotikonnuille? Lähteekö koko perhe pakenemaan? Lähetetäänkö naiset ja lapset turvaan? Onko pakomatka turvallinen? Lähetetäänkö ensin alaikäinen nuori pakenemaan ja koitetaan yhdistää perhe perheenyhdistämisen kautta? Pääseekö virallisia reittejä pitkin toiseen maahan? Naapurimaahan tai kauemmaksi? Onko tarvittavat dokumentit olemassa? Onko varallisuutta ostaa matka? Laillinen tai salakuljetusmatka? Onko lentokentät, satamat, junat tai linja-autoyhteydet toiminnassa? Ostaako salakuljettajilta kuljetus vaarallista reittiä pitkin kohti Eurooppaa? Uskaltaako lähteä salakuljetusreitille? Hakeutuuko pakolaisleirille? Kenen ylläpitämä on pakolaisleiri? Pääseekö leirille? Onnistuuko leirille kirjautuminen? Onko leiriltä mahdollisuus päästä eteenpäin? Onko leiri YK:n alainen UNHCR:n leiri? Pääseekö päättämään omasta kohtalostaan ollenkaan? Joutuuko ihmiskauppiain kynsiin? Keneen voi luottaa?

Jokaisella päätöksellä on vaikutus omaan kohtaloon. Siksi maahanmuuttajia kuvaamassa on useita käsitteitä. Valinnat määrittävät laillista asemaa tai sen puutetta ja mahdollisuuksia ja prosesseja päästä toiseen maahan kotoutumaan ja asettautumaan.

Henkilö, joka on syntynyt ulkomailla, on saanut Suomeen oleskeluluvan ja asuu Suomessa, on **maahanmuuttaja/maahanmuuttanut**. Käsitteen käytössä tulee olla tarkkana. Käytetään vain selittävää arvoa luotaessa esimerkiksi tilastoinnissa. Ei käytetä esimerkiksi nimen, ulkonäön tai äidinkielen perusteella olettaen maahanmuuttajaksi viitattuun henkilöön.

Kun ihminen lähtee kotimaastaan pakomatalle, niin valittu pakenemistapa ja –reitti määrittää hänestä käytettävän käsitteen. Jos pyrkii itsenäisesti tai salakuljettajien avustuksella turvaan toiseen maahan ja anoo rajalla turvapaikkaa, niin on **turvapaikanhakija**. Jos asiat sujuvat huonosti ja päätyy rikollisiin käsiin, voi joutua toiseen maahan **paperittomana** eli ilman virallista asemaa tai dokumentteja. Vielä huonompi vaihtoehto on joutua **ihmiskaupan uhriksi**. Ihmisiä myydään seksiteollisuuteen, kotiapulaisiksi, teollisuuden palvelukseen ja myös varaosiksi esimerkiksi sisäelinten varaosiksi. Pakolaisleirille pyrkineet saavat turvaa ja apua leirillä. Leireiltä on vaikea päästä jatkamaan elämää uudessa maassa. YK:n alaisilta UNHCR:n leireillä haastatellaan ja tutkitaan leiriläisten asioita. YK voi myöntää pakolaisen aseman leirillä. Silloin pääsee turvallisesti etenemään vastaanottavaan maahan **kiintiöpakolaisena**.



Kuva X. Kiintiöpakolaiset Suomessa 2001–2023

Suomi ottaa vuonna 2023 kiintiöpakolaisia vastaan 1050 henkilöä. Edellisenä vuonna Suomeen vastaanotettiin Afganistanin tilanteen vuoksi 1500 henkilöä kiintiöpakolaisina. Edellisenä vuonna 2021 kiintiöpakolaisia saapui Suomeen 1050 henkilöä. Vuonna 2020 vastaanotettiin 850 kiintiöpakolaista. Aiempina vuosina 2001–2019 kunakin vuonna vastaanotettiin 750 henkilöä. **Pakolaisen** statuksen saa joko saapumalla kiintiöpakolaisena suoraan kotikuntaan tai hakemalla turvapaikkaa, jonka myöntämällä Suomi antaa pakolaisen statuksen henkilölle.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on luonut uuden tilanteen Eurooppaan. Euroopan Unioni soveltaa nyt ensimmäisen kerran EU:n **tilapäisen suojelun** direktiiviä käytännössä. Suomessa tarjotaan laajemmalle joukolle suojelua kuin EU yhdessä sopi. EU on kannustanut jäsenmaitaan joustavasti ottamaan huomioon ukrainalaiset. Suomi toteuttaa tätä kehotusta. Arvioidaan, että kolmasosa Suomessa olevista ukrainalaisista haluaa

asettua Suomeen pysyvästi. Suomessa on yli 45 000 ukrainalaista ja vuodelle 2023 odotetaan saman verran lisää.

Henkilö, jolla on alentunut toimintakyky, vaikea perhetilanne, sairaus tai vamma tai joka on hyvin nuori tai luku- ja kirjoitustaidoton tai joku muu vastaava syy erityisen tuen tarpeeseen, tarvitsee tehostettuja kotoutumispalveluita. Suomi on sitoutunut vastaanottamaan **erityistä tukea tarvitsevia henkilöitä**.

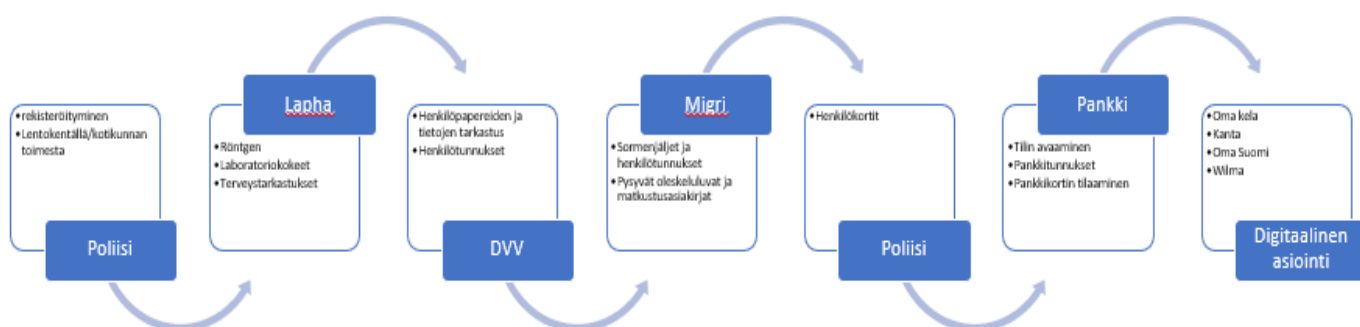
Jos henkilö saa pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun perusteella, hän saa **kansainvälistä suojelua**. Ennen vuoden 2016 muutosta ulkomaalaislaissa Suomessa saattoi saada humanitaarisen suojelun perusteella turvapaikan.

Entinen Suomen kansalainen, syntyperäisen Suomen kansalaisen jälkeläinen, Inkerin siirtoväen edustaja tai Suomen armeijassa palvellut vuosina 1939–1945 saa oleskeluluvan Suomessa. Häntä kutsutaan **paluumuuttajaksi**.

4.2 Maahantulo prosessi

Kiintiöpakolaisten maahantulo prosessi tiivistetään mahdollisimman tehokkaasti. Silloin kotoutuminen onnistuu paremmin. Omien asioiden hallinta kasvaa päivä päivältä. Se tunne vie kotoutumisprosessia eteenpäin.

Maahantulon yhteydessä jo Helsinki-Vantaan lentokentällä tarkistetaan kiintiöpakolaisten asiakirjat (oleskelulupa, Laissez-passer-asiakirjat, passit, perhekirjat ja muut henkilöasiakirjat), tehdään alustava terveystarkastus ja ohjataan eteenpäin kohdekunnan lentokoneeseen.



Alkuvaiheen viranomaisasiointiketju.

Suomeen saapuessa rekisteröidään henkilö poliisiviranomaisen toimesta Suomeen. Tämä voi tapahtua jo lentokentällä tai uudessa kotikunnassa. Tervolassa rekisteröidytään Lapin poliisilaitoksen Kemien toimipisteessä, ellei rekisteröityminen ole tapahtunut Helsinki-Vantaan lentokentällä.

Kemi-Tornion lentokentällä on vastassa pakolaisohjaaja, Laphalta terveydenhoitaja ja läsnäolotulkki. Mukaan on varattu lämpimiä vaatteita, syötävää ja juotavaa. Lentokentällä kiintiöpakolaiset toivotetaan tervetulleiksi Lappiin ja Tervolaan. Samalla heidän terveydentilansa tarkastetaan. Matkalla Tervolaan käydään läpi arjen asioita, millainen paikka Tervola on, missä ovat asunnot ja niiden ympärillä palvelut, säätä ja sään mukaista pukeutumista, ruokailua, kulttuurieroja ja sopeutumisprosessia, kotoutumisen edistämistä ja kotoutumisprosessin tavoitteita: kielitaidon oppimista, työelämään siirtymistä ja yhteiskunnan aktiiviseksi jäseneksi oppimista, sekä lähipäivien ohjelmaa.

Lapin hyvinvointialue (Lapha) järjestää keuhkojen röntgenkuvantamisen ja tarvittavien laboratoriotutkimusten ottamisen pääsääntöisesti Tervolan terveyskeskuksessa. Asiakkaille varataan tapaaminen terveystarkastukseen, jossa käydään röntgenkuvien ja laboratoriotutkimusten tulokset läpi, keskustellaan asiakkaan terveyshistoriasta ja elämäntilanteesta. Samalla selvitetään asiakkaan kuntoisuus osallistua yhteiskunnan muihin palveluihin.

Digi- ja väestötietovirastossa (DVV) tutkitaan henkilötiedot ja henkilöiden asiakirjat. DVV käynnistää prosessin henkilötunnusten saamiseksi ja rekisteröi kotikunnan. Jos kaikki dokumentit ovat kunnossa, niin henkilötunnukset voivat tulla nopeastikin. Jos asiakkaan nimi tai syntymäaika ovat väärin ja eriävät poliisin tekemästä tarkastuksesta, niin DVV pyytää esitettyjen dokumenttien nojalla Maahanmuuttovirastosta lausuntoa asiasta. Näiden lausuntojen saanti saattaa kestää ja samalla kotoutumisprosessi hidastuu.

Maahanmuuttovirasto (Migri) tarkastaa asiakkaiden asiakirjat uudestaan, ottaa asiakkailta sormenjäljet ja liittää Suomessa otetut valokuvat sekä henkilötunnukset asiakkaiden uusiin oleskelulupiin ja samanaikaisesti haettaviin matkustusasiakirjoihin. Kun tämä prosessi on kunnossa, niin Migri postittaa uudet oleskeluluvat kirjattuina kirjeinä asiakkaille. Jos edellisissä vaiheissa on ollut epäselvyyksiä, niin voi tämäkin vaihe hidastua ja viivästyä.

Poliisilta haetaan henkilökorttia, kun asiakkaalla on henkilötunnus ja Migrin pysyvän oleskeluluvan prosessi on käynnistynyt. Henkilökortti tulee yleensä kahdessa viikossa, jos kaikki aiemmat vaiheet ovat sujuneet hyvin. Jos on ollut epäselvyyksiä, niin se voi vaikuttaa edelleen hidastavasti prosessiin. Henkilökortista tulee ilmoitus, jonka jälkeen henkilökortti noudetaan poliisiasemalta näyttämällä pysyvää oleskelulupaa.

Pankissa asiakkaalle avataan oma pankkitili. Pankkitiliä ei avata ennen kuin asiakkaalla on henkilökortti. Pankkitilin myötä asiakas saa pankkitunnukset ja asiakkaalle tilataan pankkikortti. Pankkikortti lähetetään asiakkaan kotiin. Erillisessä kirjekuoressa on tunnusluku ja se kirje lähetetään eri aikaan kuin pankkikortti.

Digitaalinen asiointi alkaa pankkitunnusten saamisen myötä. Suomessa yhteiskuntaa on kehitetty yhä enemmän kohti digitalisoitunutta palvelumallia. Terveystietoja näkee Kanta-palvelusta. Kansaneläkelaitoksella (Kela) on omakela-palvelu, josta näkee sosiaaliset etuudet ja niihin liittyvät asiat. Työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimiston) palveluita (OmaSuomi) voi käyttää pankkitunnuksilla. Varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa on Tervolassa käytössä sähköinen Wilma-järjestelmä. Lisäksi on lukuisia muita palveluita, joita käytetään pankkitunnuksilla. Vasta silloin alkaa täysvaltainen kotoutuminen.

Kansaneläkelaitoksen palvelut kulkevat tässä rinnalla. Pysyviin oleskelulupiin, valokuviiin ja henkilökortteihin tarvitaan maksusitoumukset Kelalta. Jos prosessit ovat riittävän tiivistetyt, niin selviää yksillä valokuvilla. Kela vastaa perustoimeentulotuella asiakkaiden toimeentulon tarpeeseen. Kun asiakkaat sijoittuvat opiskeluihin, he pääsevät työmarkkinatuen piiriin ja saavat kulukorvauksen kuten muutkin työttömät. Kela maksaa asumisen tueksi asumistukea ja perheen alle 17-vuotiaista lapsista lapsilisää. Hyvinvointialue voi maksaa täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea tarvittaessa.

4.3 Alkuvaiheen palvelut

Alkuvaiheen palvelut auttavat maahanmuuttajaa ymmärtämään suomalaisen yhteiskunnan toimintamalleja, oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan sekä vahvistamaan omaa osaamistaan ja osallisuuttaan yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä. Tavoitteena on tukea kielitaidon, ammattitaidon ja työllistymisen polkuja. Näitä kotoutumisen alkuvaiheen palveluja järjestetään kunnallisina peruspalveluina, työ- ja elinkeinohallinnon palveluina, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluina sekä muina kotoutumista edistävinä palveluina.

Kunta, työ- ja elinkeinotoimisto sekä muut viranomaiset antavat ohjausta ja neuvontaa kotoutumisen edistämistä jouduttavista palveluista ja poluista. Maahanmuuttajille tehdään alkukartoitus, henkilö- ja perhekohtainen kotoutumissuunnitelma sekä tuetaan opiskeluun.

Jotta maahanmuuttaja saisi mahdollisimman tarpeitaan palvelevan henkilökohtaisen kotoutumissuunnitelman, niin ennen kotoutumissuunnitelman laatimista tehdään alkukartoitus. Työ- ja elinkeinotoimiston edustaja käynnistää alkukartoituksen työttömille työnhakijoille ja pakolaisohjaaja työelämän ulkopuolella oleville maahanmuuttajille. Pyyntöä Lapin hyvinvointialue voi osallistua alkukartoituksen laatimiseen, mikäli maahanmuuttajalla on tarvetta kotoutumisen edistämisen vuoksi vastaanottaa kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja hyvinvointialueen yhteensovitettuja palveluja.

Alkukartoituksessa maahanmuuttaja kertoo omaa historiaansa: koulutustaustaa, työhistoriaa, kielitaitoa ja muita työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavia seikkoja. Alkukartoituksessa selvitetään kotoutumis-, opiskelu- ja työllistymisvalmiudet sekä kielitaito ja kielikoulutuksen tarve. Lisäksi selvitetään muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet.

Alkuvaiheessa on paljon erilaisia lomakkeita eri toimijoille. On erilaisia käytänteitä ja uuteen kotiin, kotikuntaan ja kotimaahan totuttautumista. Tarkoituksena on, että asiakas oppii askeleittain itse täyttämään erilaisia lomakkeita ja toimimaan yhteiskunnassa. Ennen kaikkea on tavoitteena tulla tuottavaksi yhteiskunnan toimijaksi. Tässä prosessissa on useita viranomaistahoja rinnan kulkemassa.

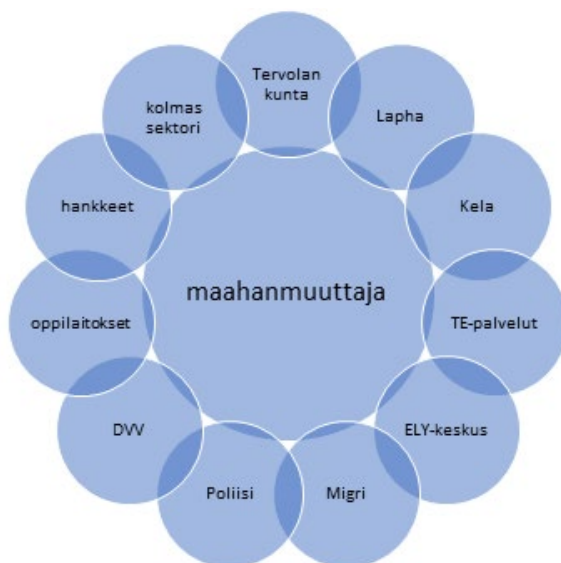
Kotoutumissuunnitelma on tärkeä asiakirja. Se on yksilöllinen suunnitelma toimenpiteistä, jotka auttavat maahanmuuttajaa kotoutumaan. Kotoutumissuunnitelman laativat maahanmuuttaja, pakolaisohjaaja ja TE-toimisto yhdessä. Tarpeellinen kielitaito, yhteiskunnassa ja työelämässä toimimisen osaaminen ja osallisuuden saavuttaminen on kotoutumissuunnitelman tavoite. Perheen kotoutumissuunnitelma laaditaan tukemaan koko perheen kotoutumista huomioiden aiemmat yksittäisten perheenjäsenten

Tilapäistä suojelua hakeneita ukrainalaisia on Suomessa tällä hetkellä yli 45 000. Ennusteenä vuodelle 2023 on vähintään saman verran ukrainalaisia. Suomi on sitoutunut vastaanottamaan myös Virossa jo oleskelevia ukrainalaisia.

Kotoutumiskaari esittelee kotoutumisprosessia. Eri vaiheessa kotoutumista erilaiset muistot, kokemukset ja tunteet nousevat pintaan ja vaikuttavat arjessa. Alussa tuntuu hyvältä, että on päässyt turvaan. Samalla on huoli muista perheen jäsenistä ja se aiheuttaa levottomuutta. Uusi maa, uusi kieli, uudet ihmiset ja uudet tavat voivat aiheuttaa hämmennystä, pelkoa, iloa ja monia erilaisia tunteita. Oman elämän hallinnan tunne voi kadota.

Jokaisen kotoutuminen on henkilökohtainen prosessi. Siksi kotoutumispolut ovat erilaisia. Itse pitää haluta kotoutua. Vanha suomalainen sanonta, ettei kannettu vesi kaivossa pysy, on totta kotoutumisenkin kohdalla. Kotoutumista voi avittaa ohjaamalla, neuvomalla, kuuntelemalla, tukemalla ja kannustamalla ylittämään itsensä. Kotoutuminen on kahden kauppa. Kantaväestökin totuttelee erilaisiin tapoihin ja ihmisiin.

5 YHTEISTYÖKUMPPANIT



Maahanmuuttajan elämään vaikuttaa useita erilaisia toimijoita. Keha, tulli, rajavartiolaitos, Lapin MAKO-verkostot ja vastaanottokeskus (VOK) uupuvat kuviosta sekä alueelliset, kansalliset ja kansainväliset maahanmuuttoon keskittyneet toimijat.

Kotoutumisen edistämishjelman kulmakivi on yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Viranomaisyhteistyö Lapin hyvinvointialueen, poliisin, tullin, Maahanmuuttoviraston, Digi- ja väestötietoviraston, Kansaneläkelaitoksen, alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten maahanmuuttoon keskittyneiden toimijoiden, kolmannen sektorin, oppilaitosten ja erilaisten hankkeiden kanssa. Tutkimustyö on merkittävässä roolissa.

Tervolan sosiaali- ja terveystalveluiden järjestäjä on Lapin hyvinvointialue (Lapha). Lapha toimii koko Lapin maakunnan alueella. Laphan toiminta alkoi 1.1.2023. Siksi sosiaali- ja terveystalveluiden järjestelyjä ja yhteystietoja tarkastellaan uudelleen vuonna 2023.

Kansaneläkelaitos (Kela) hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kela myöntää työmarkkinatukea, perustoimeentulotukea, opintotukea, eläkkeitä ja erilaisia muita tukia. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomen sosiaaliturvaan kuuluvat henkilöt. Kelan asiakkaita ovat myös työnantajaorganisaatiot, jotka hoitavat joitakin työntekijöittensä Kela-asioita.

Työ- ja elinkeinopalvelut (TE-palvelut), paikallisesti työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot), auttaa työpaikan saamisessa, järjestää neuvontaa koulutuksesta ja hoitaa työttömien työnhakijoiden sosiaalisia etuja. Työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaita ovat työnhakijat ja työtä tarjoavat työnantajat.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) hoitaa valtionhallinnon alueellisia toimeenpano- ja kehittämistehtäviä Suomessa. ELY-keskus kehittää ja tukee taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästä hyvinvointia. ELY-keskukset ovat merkittäviä alueiden kehittäjiä ja EU-rahoituksen myöntäjiä. ELY-keskus vastaa maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen tehtävistä alueellaan.

ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava virasto, Keha, yhdenmukaistaa tehtäviä, kehittää ohjaus- ja johtamistapoja sekä toimintaprosesseja, ottaa käyttöön uusia sähköisiä välineitä sekä suorittaa pääosan ELY-keskusten ja TE-toimistojen myöntämien avustusten maksatuksista ja korvauksista.

Maahanmuuttovirasto (Migri) on Suomen sisäministeriön alainen virasto. Migri toteuttaa Suomen maahanmuuttopolitiikkaa, tuottaa tietopalveluita poliittisen päätöksenteon tueksi sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä varten. Virasto aloitti toimintansa vuonna 1995 nimellä Ulkomaalaisvirasto. Migristä haetaan oleskeluluvat ja matkustusasiakirjat. Migri käsittelee turvapaikkahakemukset.

Rajavartiolaitos on sisäministeriön alaisuudessa toimiva ammattitaitoinen, luotettava ja yhteistyökykyinen sisäisen turvallisuuden ammattilainen. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa. Rajavartiolaitoksen motto on "Olemme turvana kaikissa oloissa".

Suomen tulli toimii valtiovarainministeriön ohjaamana virastona. Erilaiset maksut kuten tullit tai tullin luonteiset maksut, väylämaksut ja muita maahantuonnin veroja ja maksuja ovat Suomen tullin tehtäväkenttää. Suomen tulli toimii yhteistyössä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten sekä elinkeinoelämän kanssa. Suomen tulli kuuluu Euroopan unionin tullijärjestelmään. Suomeen tullessaan ja tavaroita EU:n ulkopuolelle lähetettäessä tai sieltä vastaanotettaessa

Suomessa poliisi on luotettava ja turvallinen viranomaisena. Poliisi turvaa yleistä järjestystä ja selvittää ennalta ehkäisee rikoksia ja niitä. Poliisin tavoite on turvalliset olosuhteet kaikille. Poliisin arvot ovat palvelu, oikeudenmukaisuus, osaaminen ja henkilöstön hyvinvointi. Poliisin toiminnan on aina kuvastettava niitä. Poliisi toimii osana yhteiskuntaa ja kehittyä yhteiskunnan mukana. Poliisista haetaan henkilökortit ja ajokortit.

Digi- ja väestötietovirasto (DVV) edistää yhteiskunnan digitalisaatiota, turvaa tietojen saatavuutta ja tarjoaa palveluja asiakkaiden elämäntapahtumiin. DVV rekisteröi maahanmuuttajan henkilötiedot. DVV rekisteröi maahanmuuttajan kotikunnan.

Maahanmuuttajat opiskelevat eriasteisissa monenlaista opetusta tarjoavissa oppilaitoksissa. Opinpolku alkaa varhaiskasvatuksesta esikoulun kautta peruskouluun. Tarjolla on erilaisia valmentavia opintoja eri kouluasteille. Tervolassa on lukio ja ammattiopisto Lappian koulutusyksikkö Louella. Ammattiopisto Lappia tarjoaa toisen asteen ammatillista koulutusta myös Kemissä, Torniossa ja Muoniossa, lisäksi koulutuskuntayhtymä Redu tarjoaa ammatillista koulutusta Rovaniemellä. Seudullinen kansalaisopisto, Kivalo-opisto, toimii Tervolassa Kemin, Keminmaan ja Simon lisäksi. Lapin ammattikorkeakoulu toimii Kemissä, Torniossa ja Rovaniemellä. Lapin yliopisto on Rovaniemellä. Nykyaikana on tarjolla lukuisia verkko-opintoja eri oppilaitoksista – ei vain kansallisista oppilaitoksista vaan kansainvälisistäkin.

Hankkeet ovat avainasemassa kehittämistyössä. Erilaiset hankkeet tuovat mahdollisuuden kokeille uusia ideoita, tuovat lisää resursseja henkilöstöön ja muuhunkin toimintaan sekä hankkeista saatu synergia vie kehittämistä loikkauksin eteenpäin. Oppilaitokset ovat paitsi koulutuksen tuottajia niin myös tärkeitä hankekumppaneita. Oppilaitokset toimivat päätoteuttajina hankkeissa ja tuovat koulutusta, mentorointia ja tutkimusta hankkeisiin. Tervola on mukana useissa hankkeissa joko pää- tai osatoteuttajana tai hankkeen toiminnan kohteena. Hankkeet tuovat paljon lisää toiminnan kehittämiseen ja uusien ideoiden pilotoimiseen.

Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy avustaa erilaisten kehittämisideoiden hankkeistamisessa ja edistämisessä. Polut ja rotkot-hanke Kätkävaaran alueella on käynnissä. Monipuolista yhteistyötä maahanmuuttajien kanssa keskellä kaunista luontoa on tehty ja vielä ehditään ennen kesää tehdä. Usean toimijan yhteishanke, KUPO, on juuri päättynyt. Olennaista oli luontolähtöinen kotoutuminen. Lapin ammattikorkeakoulu on vetovastuussa nyt käynnistymässä olevassa Luovat Lumot- hankkeessa, jossa taiteen keinoin tuetaan kotoutumista.

Kolmas sektori tuo toimintaan mukaan erilaiset yhdistykset, säätiöt, uskonnolliset yhteisöt ja yksityiset toimijat. Tervolan seurakunta on antaa tilat ja toimijoita Mikserin vetämän Aito-hankkeen kokoontumisiin, järjestää kaikille avoimia tapahtumia kuten Donkkis-tapahtuman lapsille ja joulujuhlan kaikille maahanmuuttajille. Harrastusrintamalla merkittävän osan toiminnasta järjestää kolmas sektori. Tervolan erityispiirre, rikas ja monipuolinen luonto, luo hienon toimintaympäristön monipuoliselle harrastamiselle. Paikallinen seutuopisto, Kivalo-opisto, kursseineen on tullut tutuksi lapsista aikuisiin. On osallistuttu sirkuskouluun, suoritettu hygieniapasseja. Tällä hetkellä riista- ja kalakurssi – talvi 2023:lla on kolme maahanmuuttajapoikaa. Paikallinen VPK on saanut innokkaan palomiesharjoittelijan riveihinsä.

Yrittäjät ovat tehneet hienoa yhteistyötä työelämäkokeilupaikkojen ja työharjoittelupaikkojen luomisessa. Yhteistyö jatkuu erilaisten tapahtumien ja työelämään

tutustumisten ja työllistymisen puitteissa. Tervolan Yrittäjät ry on luomassa viihtyisyyttä ja tapahtumia Tervolaan. Maahanmuuttajia on työllistyneinä erilaisiin tehtäviin ympäri Tervolaa.

Vastaanottokeskuksissa (VOK) asuvat turvapaikanhakijat, joiden turvapaikkahakemuksen käsittely on kesken tai jotka odottavat kuntaan muuttoa tai käännytystä. Turvapaikanhakijoille tarjotaan hyvinvoinnin ja toimeentulon turvaamiseen palvelut.

Vastaanottokeskuksissa huolehditaan turvapaikanhakijoiden majoituksesta sekä välttämättömistä ja kiireellisistä sosiaali- ja terveystalveluista. Arvion turvapaikanhakijan sosiaali- ja terveystalveluiden tarpeesta tekee vastaanottokeskuksen hoitohenkilökunta. Alaikäisillä turvapaikanhakijoilla on oikeus samoihin terveystalveluihin kuin Suomessa asuvilla. VOK:ssa Kemissä on kirjoilla tilapäistä suojelua saavia Tervolassa asuvia ukrainalaisia.

Lapissa toimii maahanmuutto- ja kotouttamistoimijoiden (MAKO) -verkostot Rovaniemellä ja Meri-Lapissa. Verkostojen tavoitteena on edistää toimijoiden välistä yhteistyötä kotoutumista edistävän työn kehittämiseksi Lapissa. MAKO-verkostot ovat tarkoitettu ensisijaisesti maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden parissa työskenteleville, mutta myös järjestötoimijat, kuntien luottamushenkilöt sekä muut asiasta kiinnostuneet voivat osallistua toimintaan.

6 RAHOITUS

Kotoutumisen edistämisen rahoitus tulee pääosin valtiolta valtionosuuksina. Kustannusten korvaamisesta on säädetty laeilla. Vieraskielisyyden perusteella määritellään valtionosuuden laskennalliset korvaukset. Valtion osuudet jakautuvat sekä peruspalveluihin että koulutukseen.

Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut rahoittavat työnhakijana olevien maahanmuuttajien palveluita. Valtion varoista maksetaan kunnalle pakolaisten vastaanotosta, kotoutumisen edistämisestä kahdella tapaa: laskennallisten ja todellisten kustannusten mukaan.

Osa korvauksista perustuu kotoutumislakiin. Lakisääteiset korvaukset kattavat pakolaisten ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevasta toiminnasta aiheutuneet kustannukset. Korvattavia kustannuksia ovat

- 1 pakolaisten ohjauksen, neuvonnan ja muun kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisen laskennallinen korvaus
- 2 alkukartoituksen järjestäminen
- 3 sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset (Lapha)
- 4 muut erityiskustannukset (kunta)
- 5 kunnan maksama toimeentulotuki (täydentävä/ehkäisevä) ja
- 6 tulkkauksen- ja käännöspalvelut.

Sekä Tervolassa harvemmin aiheutuneet kustannukset

- 1 ilman huoltajaa asuvien lasten ja nuorten tuki
 - 2 paluumuuttoavustus
 - 3 sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
 - 4 entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
-

5 ihmiskaupan uhrille annettujen palveluiden ja tukitoimista aiheutuvien
kustannusten korvaaminen

Hankerahoitus tuo mahdollisuuksia kokeilla pilottitoimintaa ja kehittää kotoutumistoimintaa. Tervola on aktiivisesti mukana alueen hanketoiminnassa.

Muutokset tuovat uusia lakisääteisiä kotoutumista edistäviä tehtäviä kunnille. On tärkeää seurata uusista tehtävistä aiheutuvia kustannuksia ja valtion tasolla suunnitella yhtä aikaa veloitteen kanssa kustannustehokkaat ja tarkoituksenmukaiset kustannusten korvaamisen rahoitustavat.

7 LAINSÄÄDÄNTÖ

Tärkein ja selkeimmin kotoutumiseen kohdistettu laki on laki kotoutumisen edistämisestä. Siinä määritellään kotoutumistyön tehtävät, kohteet ja tekijät sekä annetaan koko toiminnalle raamit. Vastaanottolaki kertoo, kuinka kansainvälistä suojelua tarvitsevat otetaan vastaan Suomeen ensin vastaanottokeskusten asiakkaiksi ja myöhemmin mahdollisen turvapaikan saatuaan kuntiin. Kuntalaki ohjaa kunnan talousarviota ja –suunnitelman laadinnassa ottamaan huomioon kotoutumisen edistämishjelman.

Kotikuntalaki ilmaisee oikeuksista kotikuntaan eli jokaisella vakituisesti Suomessa oleskelevalla on oikeus kotikuntaan Suomessa. Yhdenvertaisuuslaki kertoo samojen oikeuksien ja velvollisuuksien koskevan kaikkia ja oikeudesta syrjimättömyyteen.

Perustuslaki koskee myös maahan muuttaneita. Samat oikeudet ja velvollisuudet kuin kantaväestölläkin. Kullekin maahanmuuttajaryhmälle on erikseen määritelty mahdolliset poikkeamiset statuksistaan johtuen. Ulkomaalaislaki määrittää tulijan aseman oleskeluluvan ja työskentelyoikeuden suhteen. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta esittelee maahanmuuttajille työn tekemisestä, työhön pääsemisestä ja oman yrityksen perustamisesta.

Toimeentulosta kertovat sekä työttömyysturvalaki että laki toimeentulosta. Lisäksi muu lainsäädäntö koskee myös maahanmuuttajia. Tärkeimpiä ovat hallintolaki, joka määrittää hyvän hallintotavan perusteet ja niiden koskevan maahanmuuttajiakin, kansalaisuuslaki, joka ilmaisee kansalaisuuden edellytyksiä, lastensuojelulaki, joka on lapsen asialla ja turvaa turvallisen kasvuympäristön lapselle sekä kielilaki, joka turvaa oikeuden asioida suomeksi, ruotsiksi, saameksi tai omalla kielellään.

8 ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Kotouttamistoimien tavoitteena on saada uudet ämpäripäät tuntemaan itsensä tervetulleiksi ja toimimaan kuntalaisina osana uutta kotiseutua, Tervolaa. Tätä onnistumista mitataan laadullisilla ja määrällisillä mittareilla. Määrällisillä mittareilla mitataan usein kunnan onnistumista järjestää lakisääteiset palvelut ja maahanmuuttajien onnistumista kotoutumistoimissa esimerkiksi kotoutumistoimiin osallistumisen poissaoloina tai työllistymisinä. Laadulliset mittarit kuvaavat usein maahanmuuttajan omia kokemuksia asiakkaan tarpeiden ja palveluiden kohtaamista tai kuinka kantaväestö on kokenut yhteistyön maahanmuuttajien kanssa. Eri yksiköissä on käytössä useita mittareita.

Tavoitteena on muodostaa uuden ohjelmakauden aikana selkeä yhteen koottu mittaristo. Siinä ilmaistaan neljässä lohossa palvelualueittain mikä on tavoite, mikä on toimenpide, kuka siitä vastaa ja miten tavoitteen saavuttamisen onnistumista mitataan. Silloin läpinäkyvyys tavoitteiden saavuttamisen suhteen olisi läpinäkyvää kuntalaisille ja maahanmuuttajillekin.

Osallisuusindikaattori on yksi kotoutumisen onnistumista mittaava mittari. THL on kehittänyt osallisuusindikaattorin (Experiences of Social Inclusion Scale, ESIS). Kymmenen väittämää kartoittaa vastaajan tekemisten merkityksellisyyttä, kuulumisen tunteita ja toimintamahdollisuuksia. Osallisuus on kuulumista ja kuulluksi tulemistä. Osallinen voi itse vaikuttaa omaan elämäänsä ja yhteisiin asioihin. Osallinen voi tuottaa yhteistä hyvää ja nauttia yhteisestä hyvästä. Osallisuudessa on kyse vaikutusmahdollisuuksista, resursseista ja uskosta mahdollisuuksien olemassaoloon. Osallisuusindikaattorin vastaukset sijoittuvat osattomuuden kokemuksesta osallisuuden kokemuksen väliseen janaan. Osallisuuden kokemus vaikuttaa muihin ilmiöihin ja kokemuksiin niistä.

Kykyviisari® työ- ja toimintakyvyn tukena on maksuton työ- ja toimintakyvyn itsearviointimenetelmä kaikille työikäisille. Kykyviisarin avulla vastaaja voi selvittää omaa tilannettaan, keskeisiä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan. Kykyviisari mahdollistaa myös työ- ja toimintakyvyssä tapahtuneen muutoksen tarkastelun, jos arviointi toistetaan. Kykyviisari on saatavilla usealla eri kielellä. Kykyviisari®lla mitataan seuraavia osa-alueita: demografiset tekijät, hyvinvointi, osallisuus, mieli, arki, taidot, keho, työ ja tulevaisuus.

9 TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Kotoutumisen edistämishjelmassa määritellään tulevaisuuden poliittinen tahtotila, joka ohjaa vuosina 2023–2026 Tervolan kunnan kotoutumisen edistämispalveluja. Tervolan kotoutumisen edistämisen ja asettautumisen ohjelma pohjautuu Tervolan kunta¹strategiaan, yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja hyvinvointiohjelmaan valtakunnallisten lakien ja asetusten ohella. Ohjelma ohjaa Tervolan kuntaa, kun maahanmuuttotyö kaiken rakennemuutoksen pyörteissä jää ja pysyy kuntien järjestämisvastuulla.

Tervolassa on hyvä huomioida kiintiöpakolaisten vastaanoton suunnittelussa systemaattisuus. Esimerkiksi käynnissä olevan luku- ja kirjoitustaidonkurssin asiakasmäärät vaikuttavat kotoutumisprosesseihin. Kurssit pyörivät Tervolassa, kunhan asiakkaita on noin 10 henkilöä. Siksi luku- ja kirjoitustaidon kurssilta siirryttäessä eteenpäin tulee olla uusia asiakkaita tulossa kurssille. Sopiva saapumisajankohta on noin 1–1,5 kuukautta ennen kurssin alkua. Silloin kotoutuminen tehostuu.

Kyyjärven ihme on hyvä malli pienen kunnan pärjäämisestä kotouttamistoimissa. Kyyjärveä luonnehditaan “pieni kylä, suuri sydän”. Kyyjärvellä otettiin ihmisiä lämpimästi vastaan ja tämä vastaanotto on poikunut paljon hyvää. Siksi puhutaan Kyyjärven ihmeestä. Tervolassa on mahdollisuus tehdä tämä vielä paremmin.

<https://yle.fi/a/3-9136759>

Kotoutumisen edistämistyöryhmä perustetaan tulevalla ohjelmakaudella. Jäsenet ovat kunnan, Laphan, TE-toimiston, ELY-keskuksen, Tervolan Vuokratalot Oy:n, maahanmuuttajaneuvoston, uskonnollisen foorumin ja muiden toimijoiden edustajia. Työryhmä kokoontuu säännöllisesti minimi kuusi kertaa vuodessa. Tavoitteena on yhteistoiminnassa kehittää kotouttamistoimia. Yhtenäinen kotoutumisen onnistumisen mittaristo auttaa jatkokehittämään toimia. Mittaristosta tulisi käydä ilmi toiminnan tavoite, toimija, mittari ja onnistuminen. Työryhmän ohjelmakausi on kaksi vuotta.

Maahanmuuttoasioissa on hyvä olla vakinainen työntekijä kehittämässä ja tehostamassa kotoutumisen edistämistä ja asettautumista. Silloin suunnitelmallisuus

¹ <https://tervola.fi/wp-content/uploads/2022/09/tervolan-kuntastrategia-2022f.pdf>

poikii nopeammin hedelmää ja voidaan turvata osaltaan paikkakunnan työvoiman saantia. Kiintiöpakolaisten vastaanottoa on ollut jo useita vuosia ja ainakin tällä hetkellä tointa hoidetaan määräaikaisilla työsuhteilla. Vuodesta 2025 lähtien ainakin yhden maahanmuuton parissa työskentelevän on oltava virassa, jotta työntekijällä on jatkossakin oikeus tehdä kotoutumissuunnitelmia.

Kuntalaisia kannustetaan kotikansainvälistymiseen. Se voi olla vieraiden kielten opiskelua, tutustumista vieraista kulttuureista tuleviin ihmisiin. Työntekijöille kaikilla sektoreille annetaan kulttuurisensitiivisyyteen koulutusta ja kannustetaan laajempaan yhteistyöhön yli sektorirajojen.

Tervolaan perustetaan maahanmuuttajaneuvosto, johon kuuluu jäseniä eri etnisistä ryhmistä. Esimerkiksi Tampereella ja Oulussa toimivat maahanmuuttajaneuvostot aktiivisesti tavoitteena lisätä osallisuutta käytännössä, tehdä esityksiä kunnanhallitukselle, vähentää syrjintää ja rasismia, lisätä vuoropuhelua eri kulttuurien välillä ja antamalla lausuntoja itseään koskevaan päätöksen tekoon. Samalla maahanmuuttajat oppivat ottamaan osaa poliittiseen elämään ja toimimaan suomalaisessa päätäntäkoneistossa.

Tervolassa esiintyvien eri uskontojen edustajat voivat perustaa uskonnollisen foorumin. Uskonnollinen foorumi voi tuoda esiin hengellisyyttä, ottaa kantaa arvokysymyksiin ja ohjata kehitystä moraalisesti ja eettisesti kestävään suuntaan.

Maahanmuuttajat otetaan mukaan arjen palvelumuotoiluun muiden asukkaiden rinnalle. Tervolan kehittäminen asiakaslähtöisesti voi pohjautua kokemustoimintaan ja kehittäjäasiakkaisiin. Osallistava kunnallissuunnittelu voi avata ovia esimerkiksi kokemuskävelyillä ja visualisoinnilla. On hyvä luoda mittari mittaamaan maahanmuuttajien osallistumista yhteiskunnalliseen toimintaan. Tervolassa järjestetään keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia, kuntalaisraateja ja mielipiteen voi ilmaista osallistu- ja vaikuta- välilehdellä.

Tervolaan laaditaan vuorovaikutussuunnitelma. Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttamismahdollisuudet on kirjattuna vuorovaikutussuunnitelmaan, jonka pohjalta viestintä on suunniteltua ja osin ohjattua kahteen suuntaan tapahtuvaa. Maahanmuuttajien ja muidenkin kuntalaisten näkemykset tulevat selvemmin esille erilaisia asioita käsiteltäessä. Vuorovaikutussuunnitelmaan on hyvä lisätä mittarit ja suunnitella mitattavat toimenpiteet.

Asumisneuvonta on tuottanut tuloksia muualla Suomessa. Pihatalkoisiin osallistuminen tutustuttaa naapureihin ja edesauttaa mahdollisesti tarvittavaa naapuruussovittelua. Pihatalkoot luovat välittämisen henkeä omaa ympäristöä ja naapurustoa kohtaan.

Tervola on rauhallinen kotikunta asua ja elää. Turvallinen ympäristö on mahdollistanut lasten itsenäisen liikkumisen kouluun, harrastuksiin ja kyläilemään. Vanhemmat luottavat lastensa pärjäävän Tervolassa. Nopea varhaiskasvatuksen, koulumaailmaan ja aikuisten luki- ja koto-opetukseen pääsy on selkeä pitovoimatekijä Tervolassa. Täällä on S2-opetusta tarjolla. Koululaiset pääsevät jo VALO-opintojen aikana opiskelemaan rinnan tavallisessa luokassa. Kaikille lapsille on etsitty omaa harrastusta, jossa pääsee tutustumaan muihin tervolalaisiin lapsiin. Vakituinen työsuhde, oma koti ja hyvä elämä perheellä - ja ennen kaikkea lapsilla on iso pitovoimatekijä.

Yhteistyö Laphan kanssa on tärkeää koko prosessin ja kotoutumisen kannalta. Asiakkaiden saapuessa maahan pitää järjestää tiiviisti terveydenhoidon palvelut. Silloin päästään hoitamaan muita viranomaisasioita nopeasti eikä asiakkaan kotoutumisaika mene odotteluun. Säännölliset palaverit yhteistyön kehittämiseksi ja toteuttamiseksi ovat tarpeen. Esimerkiksi Torniossa Laphan edustaja ja Tornion kaupungin edustaja käyvät yhdessä asiakaskäynneillä, samanlaista työskentelytapaa pyritään kokeilemaan myös Tervolassa.

Asiakastietojärjestelmä on tärkeä työväline. Valtakunnallista asiakastietojärjestelmää TEM kehittää tällä hetkellä työnimellä "Kotodigi". Joensuussa on kehitetty mainio Maire-asiakastietojärjestelmä. Ainakin Tornio harkitsee kyseisen järjestelmän käyttöönottoa, asiakastietojärjestelmän hankintaa on syytä pohtia myös Tervolassa.

Ystäväperhetoiminnan käynnistäminen on ajankohtaista. Ystäväperhe avaa ovensa maahanmuuttajaperheelle ja antaa mahdollisuuden ymmärtää ja kokea suomalaista arkea. Ystäväperhetoimintaa on aiemmin ollut Tervolassa ja tavoite on käynnistää toiminta uudelleen.

Asettautumis- eli relokaatiopalvelut ovat Tervolassa tehokkaat. Uusien kiintiöpakolaisten kohdalla alkuvaiheen prosessia on puristettu ajallisesti tiukemmaksi kuin ennen. Viranomaiskäynnit ja erilaiset alkuvaiheen toimenpiteet on järjestetty sujuvasti ja jouhevasti. Maahanmuuttajat ovat päässeet varhaiskasvatuksen, koulumaailman ja aikuisten koulutuksen piiriin noin kuukaudessa. Samalla he saavat arkeen rytmiä ja selkeyttä. Kotoutuminen lähtee heti käyntiin.

Alussa maahanmuuttajia tuetaan rinnan kulkien. Vähitellen osaamisen, kielitaidon ja rohkeuden kasvaessa omatoimisuus lisääntyy ja ohjauksen tarve vähentyy. Pikkuhiljaa useammat asiat pystyy hoitamaan itsenäisesti ja silloin tuki väistyy. Kotoutumisen edistämistyön tavoite on tukea, ohjata ja neuvoa kotoutumisessa niin hyvin, että

maahanmuuttaja saa oman elämänsä ja siihen liittyvien asioiden hoitamisen haltuunsa. Pärjääminen arjessa kasvaa ja tuen tarve vähenee yksilöllisesti.

Kotoutumisien edistämispalvelujen kehittämistyö voisi ottaa mallia Skoonesta ja muotoutua systemaattiseksi ja monialaiseksi. Palvelulupaus on osa systeemistä kehitystyötä. Strategisen ajattelun ja operatiivisen toiminnan yhteen kytkeminen on tärkeää. Hyvä yhteistyöilmapiiri ja asioiden kytkeminen johtotasolle sujuvoittavat kehitystyötä. Kunnan sisäinen yhteistyö ja yhteys alueelliseen toimijaverkostoon ovat kuin sisään- ja uloshengitystä. tarinat vetävät puoleensa ja auttavat meitä ymmärtämään toisiamme paremmin.

Tervolassa koko kunta kotouttaa ja kotikansainvälistyy yhdessä.

LIITE 1 PALVELUKUVAUS

PERHEEN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT PALVELUT

Koko perheen huomioiminen kotoutumisprosessissa on tärkeää. Vanhemmille ja lapsille on hyvä löytää omat kotoutumispolut varhaiskasvatukseen, koulutukseen ja työelämään. Perhekohtainen kotoutuminen on Tervolassa nostettu merkitykselliseksi kotoutumismenetelmäksi. Koko perheen kotoutumispalvelut on jaettu viiteen osaan: 1. asuminen ja ympäristö, 2. lasten palvelut, 3. nuorten palvelut, 4. aikuisten palvelut ja 5. vapaa-aikapalvelut.

Sosiaali- ja terveyspalveluita tarjoaa Lapin hyvinvointialue alkaen 1.1.2023. Sosiaalipalveluja on Tervolan kunnantalon ensimmäisessä kerroksessa, Keskustie 81. Terveyspalveluita on Tervolan keskustassa Terveystalo Oy:n tarjoamina. Päivystyssairaalana toimii Mehiläinen Länsi-Pohja Kemissä ja keskussairaalana toimii Lapin keskussairaala Rovaniemellä. Erikoissairaanhoidon tarvitaan lähete perusterveydenhuollosta.

Hammashoitola muuttaa uusiin tiloihin terveyskeskuksen yhteyteen kevään 2023 aikana. Tällä hetkellä hammashoitola toimii väistötiloissa kunnantalon kupeessa. Mielenterveystoimisto ja apteekki ovat vierekkäin Keskustie 94. Neuvolan osoite on Keskustie 90. Iltaisin ja viikonloppuisin mielenterveyspalveluissa päivystää Länsi-Pohjan psykiatriatalo Kemissä.

1 Asuminen ja ympäristö

Tervolassa voi asua lähellä luontoa Kemijoen molemmin puolin. Tervolassa vaikutetaan asumisen yhdenvertaisuuteen. Jokaisella on oikeus omia tarpeita vastaavaan omaan kotiin ja turvalliseen elinympäristöön. Asuntopolitiikka mahdollistaa onnistuneen kotoutumisen luomalla turvallisuuden tunnetta ja lisäämällä vuorovaikutusta kuntalaisten kesken. Tervolassa vuokra-asunnot ovat edullisempia kuin Suomessa keskimäärin.

Oman kodin voi vuokrata tai ostaa. Tervolassa vuokra-asuntoja on Tervolan Vuokratalot Oy:llä ja yksityisillä vuokranantajilla. Tervolan Vuokratalot Oy:n omistaa Tervolan kunta. Asunnot ovat lähellä keskustaa sijaitsevia yksitasoisia rivitalohuoneistoja. Yksityisiä vuokranantajia on netissä. Oman kodin voi myös ostaa. Myytäviä asuntoja välittävät netissä esimerkiksi etuovi.com tai tori.fi.

Vuokra-asunnosta maksetaan vuokraa. Asunnoissa on vesimittari ja veden käytöstä maksetaan kulutuksen mukaan. Autopaikka maksaa erikseen kuukausittaisen maksun. Lämmitys voi sisältyä vuokraan tai siitä maksetaan erikseen. Sähköstä maksetaan

kulutuksen mukaan. Saunavuoro maksaa erikseen. Yhteiset pyykkituvat ovat asukkaiden vapaassa käytössä. Vuokra-asunnosta pitää maksaa vuokravakuus, jonka suuruus on 1–6 kuukauden vuokraa vastaava summa.

Asuntoa haetaan asuntohakemuksella. Tervolan Vuokratalot Oy:llä asuntohakemus on voimassa kuusi kuukautta. Asuntohakemus toimitetaan Tervolan Vuokratalot Oy:lle. Jos elämän olosuhteet, niin pitää täyttää uusi asuntohakemus tai ottaa yhteyttä Tervolan Vuokratalot Oy:n asiakaspalveluun.

Asumismenoihin voi hakea yleistä asumistukea Kelasta, jos tulot ovat pienet. Yleisen asumistuen tarkoitus on auttaa asumismenojesi kanssa. Yleisen asumistuen lisäksi on eläkkeensaajan asumistuki, opiskelijan asumislisä ja sotilasavustuksen asumisavustus. Asumismenoihin tukea haetaan OmaKelassa.

Neuvoja asumiseen saa kysymällä joko vuokranantajalta tai kotoutumisien edistämis- ja asettautumispalveluista. Ongelmasta kannattaa ottaa kuva ja käydä näyttämässä kuva Tervolan Vuokratalot Oy:ssä tai lähettää kuva WhatsAppilla kotoutumisen edistämis- ja asettautumispalveluihin. Asumisneuvonnan tarkoitus on ennaltaehkäistä ongelmia ja puuttua mahdollisimman aikaisin ongelmiin. Naapuruussovittelu on hyvä keino ratkaista kiistoja asuinyhteisöissä.

Tervolalaiset voivat vaikuttaa rakennettuun ympäristöönsä osallistavan kunnallisuunnittelun keinoin. Luonto- ja virkistysarvot sekä asukkaiden näkemykset otetaan huomioon kunnallisuunnittelussa. Vuorovaikutteinen toimintamalli mahdollistaa tervolalaisten ja viranomaisten näkemysten sekä luonnon monimuotoisuuden kuljettamisen suunnitteluprosessin rinnalla alusta alkaen. Kokemuskävelyt ja visualisoinnit antavat useammille ihmisille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa alueen suunnitteluun. Suunnitteluprosessissa alueen historia, identiteetti ja materiaalien sekä maalajien uusiokäyttö ovat keskeinen osa suunnitteluprosessia.

Tervolassa kunta järjestää keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja. Kuntalaisten mielipiteitä selvitetään ennen päätöksentekoa. Palvelujen käyttäjien edustajia valitaan kunnan toimielimiin. Tervolalaisille järjestetään mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun. Palvelujen käyttäjät voivat osallistua palvelujen palvelumuotoiluun suunnitteleamalla ja kehittämällä palveluja. Kunta voi tukea asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua. Lisäksi kuntalaiset voivat tehdä esityksiä palvelujen parantamisesta tekemällä kuntalaisaloitteen tai antamalla palautetta kunnan palveluista esimerkiksi kunnan kotisivulla Osallistu ja vaikuta -välilehdellä.

2 Lasten palvelut

Lasten palvelut ovat alle kouluikäisille ja koululaisille. Lasten palveluissa kerrotaan varhaiskasvatuksesta, koulutuksesta, lasten sosiaali- ja terveyspalveluista, harrastamisesta ja taloudellisista tuista.

2.1 Alle kouluikäisten palvelut (0–6-vuotiaat)

Alle kouluikäisten palvelut koskevat 0–6-vuotiaita. Uuden vauvan syntymään liittyy palveluita ja erilaisia taloudellisia tukia. Pienille lapsille on varhaiskasvatusta, terveydenhoitoa ja erilaisia taloudellisia tukia. Pienten lasten vanhemmillekin on palveluita.

Uusi vauva

Kun perheeseen on tulossa uusi vauva, niin äitiysneuvolasta saa neuvoja, tukea ja opastusta koko raskauden ajan. Odottava äiti saa neuvoja ja tukea oman terveyteensä ja syntyvän lapsen terveyteen. Perhettä valmennetaan synnytykseen ja uuden perheenjäsenen tuloon. Vanhemmuuteen saa tukea. Synnytyssairaala on Mehiläinen Länsi-Pohjan sairaala Kemissä.

Kun kuukautiset ovat kaksi viikkoa myöhässä ja raskaustesti on positiivinen, ota yhteyttä neuvolaan. Tulevat vanhemmat ovat tervetulleita äitiysneuvolan käynneille. Uuden lapsen isän isyyden voi vahvistaa neuvolassa. Jos isyys ei ole selvä, niin lastenvalvoja auttaa asiassa.

Äitiyspakkaus

Suomessa uusi vauva saa lahjan. Lahja on äitiysavustus. Lahjaa voi hakea, kun vauva on kasvanut äidin vatsassa viisi kuukautta ja viimeistään kaksi kuukautta ennen vauvan laskettua syntymäaikaa. Lahja on joko äitiyspakkaus tai 170 euroa. Äitiyspakkauksessa on hoitotarvikkeita ja vaatteita vauvalle.



Kelan äitiyspakkaus.

Vauvaraha

Tervolassa vauva saa toisen lahjan. Kun äiti ja lapsen perhe on asunut Tervolassa vuoden ja vauva syntyy Tervolaan, niin vauva saa lahjaksi viiden vuoden sisällä 6 000 euroa. Ensimmäisenä vuotena vauva saa 2 000 euroa. Seuraavina neljänä vuotena vauva saa 1 000 euroa vuodessa. Koko perheen täytyy asua koko tämä aika yhtäjaksoisesti Tervolassa (jos muuttaa toiselle paikkakunnalla, niin lahjan saaminen päättyy).

Kela-kortti

Kun lapsi syntyy Suomessa, sairaalasta lähetetään tieto lapsen syntymästä digi- ja väestötietovirastoon (DVV) ja sieltä Kelaan. Lapsi saa suomalaisen henkilötunnuksen. Kun lapsi saa oman nimen, Kela lähettää kotiin Kela-kortin eli sairausvakuutuskortin.



Kela-kortti.

Lapsilisä

Jokainen lapsi saa lapsilisää. Kela maksaa lapsilisän äidille, isälle tai muulle huoltajalle. Kun lapsi täyttää 17 vuotta, niin lapsilisää ei enää makseta. Perheen jokaisesta lapsesta maksetaan lapsilisää. Perheen lasten määrä vaikuttaa kunkin lapsen lapsilisän määrään. Jos lapsella on vain yksi huoltaja, niin lapsi saa yksinhuoltajakorotuksen. Lapsilisästä ei makseta veroa. Lapsilisää voi hakea ennen vauvan syntymää tai syntymän jälkeen.

Lapsiperheiden kotipalvelu

Perhe saa tukea vanhemmuuteen, arjessa selviytymiseen ja perheen voimavarojen vahvistamiseen. Lapsiperheiden kotipalvelu toimii yhteistyössä vanhempien kanssa. Perhe saa opastusta lasten- ja kodinhoidossa ja arjen taidoissa. Lapsiperheiden kotipalvelua voi hakea alentuneen toimintakyvyn, sairauden, synnytyksen, vamman tai muun erityisen perhe- ja elämäntilanteen perusteella.

Pikkulapset

Lastenneuvola

Alle kouluikäiset lapset ja heidän perheensä saavat terveys- ja hyvinvointipalveluita lastenneuvolassa. Lapsen kasvua ja kehitystä tuetaan. Vanhempia neuvotaan lapsen kasvatuksessa ja hyvässä huolenpidossa. Vanhemmat saavat neuvoja parisuhteeseen. Lapsi saa rokotukset neuvolassa. Lapsi tarkastetaan vähintään 15 kertaa neuvolassa. Viisi kertaa lääkäri ja terveydenhoitaja tarkastavat yhdessä. Lapsen mahdolliset erityisen tuen tarpeet pyritään havaitsemaan mahdollisimman varhain. Erityisen tuen tarpeisiin järjestetään tukea ja apua.

Varhaiskasvatus

Pienet lapset (0–6-vuotiaat) saavat pedagogista varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoidossa ja ohjatussa perhepäivähoidossa. Suomessa varhaiskasvatuksessa pedagogiikka on tärkeässä roolissa arjen jokaisessa tilanteessa. Lapsen omaa äidinkieltä ja suomen kielen oppimista tuetaan leikin kautta arjen tilanteissa. Lapsella on ohjattua toimintaa, leikkiä, ruokailuja, ulkoilua ja lepoa. Lapselle haetaan paikkaa varhaiskasvatukseen.

Lapsi saa varhaiskasvatuksessa aamupalan, lounaan ja välipalan. Ateriat kuuluvat varhaiskasvatusmaksuun. Tarvittaessa tarjotaan päivällinen. Lapsen erikoisruokavalio ja uskonnollinen vakaumus otetaan huomioon. Ruokailua suunnitellaan kuuden viikon jaksoissa. Ruokalistassa otetaan huomioon ravitsemussuositukset.

Maksuton varhaiskasvatus vuodeksi

Tervolassa on mahdollista yhden vuoden maksuton varhaiskasvatus. Perheen lapsen tulee ensin olla yksi vuosi, eli 12 kuukautta varhaiskasvatuksen asiakkaana (kuukauden hoitopäivillä ei ole väliä). Edun laskenta alkaa hoidon aloituksesta seuraavana kuukautena. Jos varhaiskasvatusasiakkuus keskeytyy, niin asiakkuuskuukausien kerryttäminen tai maksuttomien kuukausien pitäminen jatkuu, kun lapsi palaa hoitoon. Jos perhe muuttaa toiselle paikkakunnalle, etuus päättyy.

Yksityisen hoidon tuki

Lasta voi hoitaa palkattu hoitaja kotona tai lapsi voi osallistua yksityisesti järjestettyyn varhaiskasvatukseen. Lapsi voi saada tukea yksityiseen hoitoon yhdeksästä kuukaudesta kouluun menoon. Hoitoraha ja hoitolisä kuuluvat yksityisen hoidon tukeen. Yksityisen hoidon tuki maksetaan hoitajalle tai varhaiskasvatuspaikalle. Tuesta maksetaan veroa.

Joustava hoitoraha

Alle 3-vuotiasta lasta voi hoitaa itse vähintään 10 tuntia viikossa ja olla yhtä aikaa töissä enintään 30 tuntia viikossa. Joustavaa hoitorahaa voi hakea kumpikin vanhempi. Kumpikin vanhempi tekee silloin lyhyempää työviikkoa. Vanhempien täytyy hoitaa lasta eri aikaan tai eri päivinä. Vain yhdestä lapsesta kerrallaan saa joustavaa hoitorahaa. Joustavasta hoitorahasta maksetaan veroa.

Esiopetus

Lapsi osallistuu esiopetukseen kouluun menoa edeltävänä vuonna. Esiopetusta on keskimäärin neljä tuntia päivässä noin vuoden ajan. Esiopetus on suunnitelmallista ja ohjattua kasvatusta ja opetusta. Esiopetus on jatkoa varhaiskasvatukselle. Esiopetus vahvistaa ja lisää kouluvalmiuksia. Lapsi tulee ilmoittaa esiopetukseen 15.3. mennessä. Esiopetus on maksutonta opetusta.

2.2 Kouluikäiset lapset

Perusopetukseen valmistava opetus (VALO-opetus)

Uusille 6–15-vuotiaille lapsille järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta. Jos ei vielä pärjää suomen kielellä perusopetuksessa, niin voi osallistua perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Lapselle laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma. Opetuksen tavoitteena on suomen kielen oppiminen ja oppimisvalmiuksien kehittäminen. Opetus kestää korkeintaan yhden lukuvuoden eikä sitä ole sidottu vuosiluokkiin. 6–10-vuotialle annetaan opetusta 24 tuntia viikossa. Yli 10-vuotiaille annetaan 26 opetusta tuntia viikossa.

Lapsi sijoitetaan luokalle, joka parhaiten tukee hänen oppimistaan. Lapselle annetaan oppimiseen tarvittavat tuet. Kun lapsi oppii lisää suomen kieltä, niin lapsi osallistuu perusopetuksen oppitunneille. Lapsi opiskelee omassa luokassa jo valmistavan opetuksen aikana.

Lapinniemen koululla toimii tarvittaessa perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmä. Oppilashuollon palvelut ovat tarvittaessa perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden käytettävissä. Oppilashuollon palveluita ovat kouluterveydenhoitajan, koulukuraattorin ja koulupsykologin palvelut.

Perusopetus

Esikoulun käynyt lapsi voi osallistua perusopetukseen. Lapsi voi olla 6–8-vuotias aloittaessaan perusopetuksen. Lapsi voi opiskella vuosiluokilla 0–6 Kaisajoen, Louen ja Mattisen kouluissa. Lapsi voi opiskella Lapinniemen koulussa vuosiluokilla 0–9 tai erityisopetuksen pienryhmässä. Perusopetus on maksutonta ja yleissivistävää. Lapsi opiskelee ensimmäisenä vieraana kielenä englantia. Jatko-opintojen kannalta on hyvä opiskella suomea, ruotsia ja englantia - vähintään.

Lapsi saa maksuttoman kouluruokailun jokaisena arkipäivänä perusopetuksen ja lukion työpäivien mukaan. Ruokailu järjestetään ruokasuositusten mukaisesti ottaen huomioon ruokavaliot ja uskollinen vakaumus. Ruokalistana on kuuden viikon kiertävää listaa. Jokaisen päivänä tarjoillaan lämmin lounas tuorepaloineen sekä leipä, ravintorasva sekä ruokajuoma.

Lapsi saa ilmaisen koulukuljetuksen, jos koulumatka on yli viisi kilometriä. Esiopetuksessa tai 1–2-luokan oppilas saa ilmaisen koulukuljetuksen, jos koulumatka on yli kolme kilometriä.

Lapsen vanhemmat tarvitsevat tukea kirjallisten viestien ymmärtämiseen ja sähköisten opetus- ja oppilashuollon järjestelmien (Wilman) käyttämiseen. Vanhempien kanssa pyritään henkilökohtaiseen viestintään. Tulkin voi tilata tarvittaessa palaveri- tai vanhempainiltoihin.

Oppilashuolto

Oppilashuollon palvelut ovat tarvittaessa kaikkien oppilaiden käytettävissä. Oppilashuollon palveluita ovat kouluterveydenhoitajan, koulukuraattorin ja koulupsykologin palvelut. Kerran lukukaudessa tavataan koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, pakolaisohjaaja ja kouluikäisten lasten vanhemmat ja lapset. Kokoontumisessa käydään läpi perheen lasten tilannetta: kasvua, oppimista, arkea koulussa, kiusaamisia ja muita lapsen onnistuneeseen koulunkäyntiin liittyviä asioita.

Kouluterveydenhoito

Lapsi saa kouluterveydenhuoltoa peruskoulussa. Kouluterveydenhuolto on maksutonta ja ennaltaehkäisevää perusterveydenhuoltoa. Lapsen kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia edistetään. Vanhemmat saavat tukea lapsen kasvatustyössä. Kouluterveydenhoito edistää ja seuraa koulu yhteisön hyvinvointia ja koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta.

Lapsen suun terveydenhoito kuuluu kouluterveydenhoitoon. Lapsen erityisen tuen tai tutkimusten tarve tunnistetaan mahdollisimman varhain. Pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoitoa tuetaan yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa. Lapsi ohjataan tarvittaessa jatkotutkimuksiin, jatkohoitoon ja teetetään tarpeelliset erikoistutkimukset terveydentilan toteamista varten. Lapsen terveystarkastuksen tekee kouluterveydenhoitaja joka vuosi. Lapsen lääkärintarkastuksen tekee lääkäri 1. luokalla, 5. luokalla ja 8. luokalla. Lapsi voi käydä kouluterveydenhoitajan luona koulupäivien aikana koulussa tai lähellä koulua. Lapsi voi käydä terveysaseman terveydenhoitajan aamuvastaanotolla maanantaista perjantaihin kello 8–11.

Koulukuraattori

Kun lapsella on huolia tai ongelmia koulunkäynnin kanssa, sosiaalisissa suhteissa tai muissa kotiin ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa, lasta auttaa koulukuraattori.

Huolettaako lasta koulumenestys? Eikö opiskelu kiinnosta? Onko vaikeuksia lähteä kouluun? Onko paljon poissaoloja? Huolettaako kiusaaminen? Onko lapsi yksinäinen? Onko ongelmia kavereiden kanssa? Onko ongelmia tyttö- tai poikakaverin kanssa? Miten omassa perheellä menee? Miten oma elämä maistuu?

Lapsi voi mennä oma-aloitteisesti koulukuraattorin luo, vanhempi voi ottaa yhteyttä tai ohjautuminen voi tapahtua opettajan, kouluterveydenhoitajan tai muun henkilön suosittelemana. Lapsi ohjataan tarvittaessa muihin palveluihin. Vanhemmat voivat ottaa yhteyttä koulukuraattoriin lapsiin tai perhetilanteeseen liittyvissä asioissa, kun heillä on tarvetta tukeen tai neuvontaan.

Koulupsykologi

Lapsi saa tukea oppimiseen ja hyvinvointiin sekä psyykkisiin ja sosiaalisiin valmiuksiin koulupsykologilta. Monialainen yhteistyö huoltajien, opettajien sekä oppilas- ja opiskelijahuollon henkilökunnan kanssa tukee lasta tarjoamalla psykologisia arviointi-, konsultaatio- ja tukipalveluja. Jos lapsella epäillään oppimisvaikeuksia, oppilaan psyykinen oireilu huolestuttaa tai elämäntilanteessa on tapahtunut sellaisia muutoksia, joihin psykologinen tuki saattaisi olla tarpeen, silloin voi pyytää apua koulupsykologilta. Apua voi pyytää lapsi itse, vanhemmat, opettajat tai muut viranomaiset. Aika koulupsykologille varataan kouluterveydenhoitajalta.

Oppilashuollossa on käytäntönä tavata koko peruskoulussa opiskeleva perhe koulukuraattorin, kouluterveydenhoitajan ja pakolaisohjaajan kanssa kerran lukukaudessa. Tilaisuus on tulkattu. Kuulostellaan perheen vointia, tarkastellaan kunkin lapsen hyvinvointia usealta eri näkökulmalta. Perheet pääsevät tutustumaan saattaen vaihteenperiaatteella koulun tarjoamiin oppilashuollon toimijoihin ja lasten mahdollisia haasteita, terveyshuolia ja muita ongelmatilanteita selvittämään turvallisessa ympäristössä. Jatkossa lasten ja vanhempien on helpompi olla matalalla kynnyksellä yhteydessä oppilashuollon palveluihin.

Iltapäivätoiminta

1.–2. luokan oppilaille järjestetään iltapäivätoimintaa Lapinniemen ja Louen kouluilla. Lapsi leikkii, osallistuu luovaan toimintaan ja saa myönteisiä elämyksiä. Iltapäivätoiminnassa on liikuntaa ja ulkoilua, käden taitoja, kielellistä ja kuvallista ilmaisua, musiikkia ja arkiaskareita. Tavoitteena on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen koulupäivän jälkeen. Lapsille järjestetään kuljetus muilta kouluilta iltapäivätoimintaan.

Iltapäivätoiminnan aikana lapselle tarjotaan välipala. Välipalan tarjoilussa huomioidaan erikoisruokavaliot ja uskonnolliset vakaumukset. Välipalalista on vaihteleva kuuden viikon jaksossa. Iltapäivätoimintaan haetaan viimeistään 15.4. Lapsen iltapäivätoimintapaikan irtisanominen tehdään kirjallisesti 1 kuukausi ennen lopettamista. Irtisanomisilmoitus toimitetaan hallintosihteerille Virpi Jakulle koulutoimistoon kunnantalolle. Iltapäivätoiminta on

maksullista. Iltapäivätoimintaa on maanantaista perjantaihin kello 11–17. Iltapäivätoimintaa ei ole viikonloppuisin, pyhäpäivinä eikä koulun loma-aikoina.

Osittainen hoitoraha

Lapsen ollessa 1. ja 2. luokalla koulussa, vanhempi voi saada osittaista hoitorahaa, jos tekee töitä enintään 30 tuntia viikossa. Osittaisesta hoitorahasta pitää maksaa veroa.

Koulukerhotoiminta

Lapsi voi osallistua koulukerhoihin. Koulukerhot järjestetään heti koulupäivän päätyttyä. Lapselle tarjotaan välipala. Oman koulun koulukerhot kerrotaan lukuvuoden alussa. Koulukerhot tukevat lasten ja nuorten monipuolista kasvua ja kehitystä sekä lisäävät osallisuutta. Lapsi voi tutustua erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin ja soveltaa koulussa opittua. Lapsi voi saada onnistumisen, osaamisen ja ilon kokemuksia. Lapsi voi osallistua luovaan toimintaan ja toimia monimuotoisesti vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Perhesosiaalityö

Jos perheessä on vaikeuksia, niin perhesosiaalityö voi tukea perhettä ja edistää perheen hyvinvointia. Lapsen ja perheen tarpeisiin muodostetaan tukimuotojen kokonaisuuksia. Tuki voi olla perhetyötä tai kotipalvelua.

Perhetyö on perheen kotona tehtävää työtä. Perhetyö voi olla keskusteluapua ja tukea arjen eri toiminnoissa. Lapsen etu on tärkeintä perhetyössä.

Lapsiperheiden kotipalvelu toimii yhteistyössä vanhempien kanssa. Perhe saa tukea vanhemmuuteen, arjessa selviytymiseen ja perheen voimavarojen vahvistamiseen. Perhe saa opastusta lasten- ja kodinhoidossa ja arjen taidoissa. Lapsiperheiden kotipalvelua voi hakea alentuneen toimintakyvyn, sairauden, synnytyksen, vamman tai muun erityisen perhe- ja elämäntilanteen perusteella.

Lastensuojelu

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapuoliseen ja monipuoliseen kehittymiseen sekä erityiseen suojeluun ja huolenpitoon. Tavoitteena on lasten kasvuolojen turvaaminen ja vanhempien tukeminen, jotta lapset ja nuoret voisivat kasvaa ja kehittyä omissa kodeissaan.

Jos lapsi voi erityisen huonosti ja perheessä on paljon ongelmia ja niihin ei löydy ratkaisuja, niin lapsesta voidaan tehdä lastensuojeluilmoitus. Kun lapsen hyvinvoinnista on

huolta, niin lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa. Lapsen kotiin tulee sosiaalitoimi yleensä kotikäynnille. Lapsesta tehdään palvelu/lastensuojelutarpeen selvitys. Selvityksen jälkeen lapsen sosiaalihuollon/lastensuojelun asiakkuudesta päättää sosiaalitoimi. Voi olla, ettei asiakkuus ala ollenkaan.

Sosiaalipäivystys

Sosiaalipäivystys on hätä- ja kriisitilanteissa järjestettäviä sosiaalipalveluja ja muita tukitoimia. Sosiaalipäivystys työskentelee yhteistyössä poliisin, hätäkeskuksen, ensihoitopalvelun, terveydenhuollon päivystyksen, pelastustoimen ja tarpeen mukaan muiden toimijoiden kanssa. Tervolan sosiaalipäivystys +358400 298 940.

Sosiaalityöntekijä vastaa kello 8–16.00. Seudullinen sosiaalipäivystäjä vastaa kello 16–08.

Jos lapsi sairastuu

Jos lapsi sairastuu, lapsen voi viedä terveyskeskukseen tai yksityiselle lääkärille. Kela korvaa osan yksityisen lääkärin maksuista. Lisäksi Kela korvaa osan lääkkeiden hinnasta. Terveyskeskuksen hoitoja Kela ei korvaa.

Tilapäinen hoitovapaa

Jos alle 10-vuotias lapsesi sairastuu esimerkiksi flunssaan, vanhempi voi jäädä pois töistä hoitamaan lasta. Tilapäinen hoitovapaa on enintään 4 päivää. Useimmat työnantajat maksavat tilapäisen hoitovapaan ajalta palkkaa. Kela ei maksa tukea tältä ajalta.

Vammaispalvelut

Lapsi voi vammaisuuden tai sairauden perusteella saada erityisiä palveluja ja tukitoimia. Vammaisen lapsen toimintakykyä, omatoimisuutta ja selviytymistä jokapäiväisestä elämästä tuetaan palveluilla ja tukitoimilla. Palvelut ovat joko henkilökohtaisia palveluita: vaikeavammaisten kuljetuspalvelu, sopeutumisvalmennus, vaikeavammaisten päivätoiminta ja palveluasuminen, tai taloudellisena tukipalveluna: asunnon muutostyöt ja henkilökohtainen apu. Lapin hyvinvointialueen erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeavammaisten kuljetuspalvelu, vaikeavammaisten asunnon muutostyöt, vaikeavammaisten päivätoiminta ja vaikeavammaisille tarkoitettu henkilökohtainen apu.

Palvelukoti Kurjenpesä kehitysvammaisille

Kehitysvammaiset voivat asua palvelukoti Kurjenpesässä. Kehitysvammaisen voi asua vakituisesti tai tilapäisesti. Kehitysvammaiset lapset ovat usein intervallijaksoilla palvelukoti Kurjenpesässä. Kehitysvammaisen voi saada asumisvalmennusta. Yhdeksän asunnon tehostetun palveluasumisen ryhmäkoti ja neljän asunnon palveluasumisen rivitalo ovat

palvelukoti Kurjenpesä. Ruokailu järjestetään siten, että aamupalan laittavat itse ja lounas/päivällinen menee keskuskeittiöltä tilausten mukaan. Iltapalan laittavat itse. Ruokailussa otetaan huomioon erikoisruokavaliot ja uskonnolliset vakaumukset.

Kehitysvammaisten toimintakeskus

Kehitysvammaisille järjestetään päivätoimintaa, työtoimintaa ja avotyötoimintaa. Kehitysvammaisen elämänhallinnan ja toiminnallisuuden tukeminen on toimintakeskuksen tavoite. Kehitysvammaisille on virikkeellistä ja mielekästä toimintaa omien voimavarojen mukaan. Toiminta tukee ja kehittää asiakkaiden taitoja. Toimintakeskuksessa tehdään käden taitoja vaativia töitä ja ulkotöitä. Avotyötoimintaa ovat erilaiset kuljetustyöt ja avustaminen ruokahuoltopalveluissa. Kehitysvammaiset ruokailevat lounaan terveyskeskuksen ruokasalissa jokainen arkipäivä.

Vaikeasti sairaan tai vammaisen lapsen hoitaminen

Vaikeasti sairaan tai vammaisen lapsen hoitoa tukee Kela. Kelan tukia ja palveluita ovat erityishoitoraha vanhemmalle, joka hoitaa alle 16-vuotiasta lasta, alle 16-vuotiaan vammaistuki ja vaativa lääkinnällinen kuntoutus.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Elämässä on välillä huolia ja murheita ja kuka tahansa voi tarvita hetkittäin tukea haastaviin tilanteisiin. Mielenterveysasema tarjoaa luottamuksellista keskustelua erilaissa elämäntilanteissa. Yläkoululaiset voivat käyttää mielenterveys- ja päihdepalveluita. Psykiatrisen sairaanhoitajan vastaanotolle pääset ilman lähetettä ajanvarauksella. Käynnit ovat maksuttomia. Mielenterveysasemalla ottaa vastaan psykiatri. Psykiatrin vastaanotolle pääsee psykiatrisen sairaanhoitajan kautta. Psykiatrin vastaanottopäivät ovat noin kahden viikon välein.

3 Nuorten palvelut

Nuori on peruskoulun oppimäärän suorittanut tai yli 15-vuotias. Nuorten palvelut käsittävät nuorten opiskelumahdollisuuksia, sosiaali- ja terveyspalveluita sekä taloudellisia tukia.

Toisen asteen opinnot

Suomessa on oppivelvollisuus 18-vuotiaaksi asti. Nuori voi opiskella peruskoulun jälkeen toisen asteen koulutusta. Toisen asteen koulutus voi olla koulutusta lukiossa, ammattiopistossa tai yksityisessä oppilaitoksessa kuten kansanopistossa. Nuori voi opiskella myös kaksoistutkinnon. Kun nuori opiskelee sekä lukiossa että ammattiopistossa tai että nuori opiskelee kahta ammattiopiston tutkintoa yhtä aikaa, nuori suorittaa kaksoistutkinnon.

Tervolan lukio

Nuori voi opiskella lukiossa, jos nuorella on peruskoulun päättötodistuksessa vaadittavat tiedot ja taidot. Opetus Tervolan lukiossa on suomenkielistä. Oppivelvollisuusikäiselle (18-vuotiaaksi asti) lukio-opiskelu on maksutonta.

Lukiossa annetaan yleissivistävää opetusta, joka antaa valmiudet ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Lukion jälkeen opiskelija voi jatkaa opintojaan ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

Ammattiopisto Lappia

Nuori voi opiskella käytännön ammatin ammattiosasto Lappiassa. Ammattiopisto Lappia on monialainen ammatillisen koulutuksen järjestäjä ja sen toimipisteet sijaitsevat Kemissä, Torniossa, Muoniossa, Rovaniemellä ja Tervolan Louella. Lappiassa voi opiskella ammattiin esimerkiksi elintarvikealalta, ajoneuvoalalta, hius- ja kauneudenhoitoalalta tai maatalousalalta. Vaihtoehtoja on lukuisia. Tervolan Louen yksikössä voi opiskella eläintenhoitoalaa, maatalousalaa, metsäalaa sekä puutarha-alaa. Ammattiopistossa voi opiskella perus-, ammatti- ja erikoistutkintoja. Ammattiopisto-opintojen jälkeen opiskelija voi jatkaa opintojaan ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Esimerkiksi maahanmuuttajataustainen nuori voi vahvistaa kielitaitoa opiskelemalla yhdistelmäutkintona lukion ja lähihoitajaksi. Valmistumisen jälkeen voi pyrkiä opiskelemaan sairaanhoitajaksi tai lääkäriksi.

Ammattiopistoihin voi hakea joko yhteishaun tai jatkuvan haun kautta. Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijavalinnassa voidaan soveltaa harkintaan perustuvaa valintaa, jolloin opiskelijavalinnassa voidaan ottaa huomioon opiskelijan henkilöön liittyviä syitä ja poiketa valintapistemäärästä. Tällaisia syitä voivat olla muun muassa koulutodistuksen puuttuminen tai todistusten vertailuvaikeudet. Hakijan koulutustarve ja edellytykset suoriutua opinnoista (esimerkiksi riittävä kielitaito) tulee arvioida ja ottaa huomioon, kun valintapistemäärästä poiketaan.

Nuori saa maksuttoman kouluruokailun jokaisena arkipäivänä lukion tai ammattiopiston työpäivien mukaan. Ruokailu järjestetään ruokasuositusten mukaisesti. Nuoren ruokavaliot ja uskollinen vakaumus otetaan huomioon. Ruokalista on kuuden viikon kiertävä lista. Jokaisen päivänä tarjoillaan lämmin lounas tuorepaloineen sekä leipä, ravintorasva ja ruokajuoma.

Opiskelija voi tarvittaessa käyttää opiskelijahuollon palveluita. Opiskelijahuollon palveluita ovat kouluterveydenhoitajan, koulukuraattorin ja koulupsykologin palvelut. Opiskeluterveydenhuollon palvelut on tarkoitettu ammatillisessa koulutuksessa opiskeleville ja lukiolaisille. Toisen asteen opiskelijoille terveydenhoitaja tekee terveystarkastuksen ensimmäisenä opiskeluvuotena. Lääkärintarkastus tehdään 1. tai 2. opiskeluvuotena, pojille kutsuntavuotena sekä kutsuntaan osallistuville työtöille kutsuntavuotena. Opiskelija voi käyttää myös terveydenhoitajan aamuvastaanottoa terveysaseman vastaanotossa arkisin kello 8.00–11.00.

Korkeakouluopinnot

Nuori voi jatkaa korkeakouluopintoihin lukion tai ammattiopiston jälkeen. Korkeakouluja ovat yliopistot, ammattikorkeakoulut, Maanpuolustuskorkeakoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu. Korkeakouluopintoja voi opiskella yliopistossa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa tai tieteellistä, taiteellista tai ammatillista jatkotutkintoa sekä ammattikorkeakoulussa ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Maahanmuuttajille on ammattikorkeakouluopintoihin valmentavaa koulutusta. Lisäksi voi opiskella kesäyliopistossa. Suomessa korkeakouluopintoihin pyritään hakemalla opiskelupaikkaa. Aiemmat opintosuoritukset ja pääsykoe vaikuttavat korkeakouluopintoihin sisäänpääsyyn. Suomessa on kilpailu opiskelupaikoista.

Opintotuki

Nuori voi hakea opintotukea opintoihin peruskoulun jälkeen. Opintotukea voi saada, jos opiskelee päätoimisesti ja opintojen kokonaiskesto on vähintään kaksi kuukautta, edistyy opinnoissasi riittävästi ja tarvitsee taloudellista tukea. Opintotukea voi saada ulkomailla opiskeluun, jos opinnot vastaavat opintotukeen oikeuttavia opintoja Suomessa tai ne sisältyvät Suomessa suoritettaviin opintoihin.

Kesätyöseteli

Tervolalainen nuori tai opiskelija voi saada kesätyötä varten kunnalta taloudellista tukea kesätyösetelin muodossa. Nuori hakee itse työpaikan. Uudessa työpaikassa täytetään yhdessä kesätyösetelihakemus. Kesätyösetelihakemus tuodaan kunnantalon asiointipisteelle. Kesätyösetelit myönnetään hakemusjärjestyksessä.

Nuorten työpaja

Nuori voi hakea nuorten työpajatoimintaan. Nuorta tukee työvalmentaja ja yksilövalmentaja. Nuori voi osallistua valmennuspalveluina kuntouttavaan työtoimintaan, työkokeiluun, palkkatuettuun työhön tai sosiaaliseen kuntoutukseen. Nuoren tarpeet määrittävät työpajatoiminnan tavoitteet. Nuoren taitoja ja osaamista kehitetään samalla. Nuoren osallisuuden tunnetta ja hyvinvointia vahvistetaan työpajan valmennusyhteisössä. Nuoren arjenhallinta ja toimintakyky vahvistuvat. Nuoren työelämä- ja työyhteisötaitoja kehitetään. Nuoren sosiaalisia taitoja ja ryhmässä toimimisen kykyä tuetaan. Nuori löytää paremmin polun eteenpäin: avoimille työmarkkinoille, koulutukseen tai muuhun tuettuun toimenpiteeseen. Nuori oppii pysymään työpaikassa ja elämään kohti unelmiaan.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on tarkoitettu 15–28-vuotiaille nuorille, jotka ovat jäämässä tai ovat jo jääneet opiskelun ja työelämän ulkopuolelle tai muuten kaipaavat kuuntelijaa ja apua arkeensa. Etsivä nuorisotyö auttaa nuorta tulevaisuuden suunnittelussa ja arjenhallinnassa sekä ohjaa tarvittavien palveluiden piiriin. Yhteyttä voi ottaa nuori itse, vanhempi tai muu nuoresta huolissaan oleva. Etsivä nuorisotyö on nuorelle maksutonta ja luottamuksellista.

Perhesuunnittelu

Perhesuunnittelu antaa tietoa ehkäisystä sekä vastaanotolla voidaan tehdä tarvittavat tutkimukset ehkäisyn aloittamista ja seurantaa varten. Raskaudenkeskeytyksen ja jälkiehkäisytablettien jälkeiset seurantakäynnit ovat perhesuunnitteluneuvolan palveluita.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Elämässä on välillä huolia ja murheita ja kuka tahansa voi tarvita hetkittäin tukea haastaviin tilanteisiin. Mielenterveysasema tarjoaa luottamuksellista keskustelua erilaissa elämäntilanteissa.

Ilman lähetettä pääsee keskustelemaan psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Aika pitää varata etukäteen. Kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa kuuntelee ja auttaa. Käynnit ovat maksuttomia. Psykiatrin sairaanhoitaja voi antaa lähetteen psykiatrin luo. Mielenterveysasemalla palvelee psykiatri. Psykiatrin vastaanottopäivät ovat noin kahden viikon välein. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden ajanvaraus +358 40 482 2249, iltaisin ja viikonloppuisin yhteys Kemin psykiatrisen klinikkaan.

Päihdepalveluiden tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden ongelmakäyttöä ja siihen liittyviä terveydellisiä, sosiaalisia ja taloudellisia haittoja. Päihdetyö liittyy kunnan sosiaalityön osa-alueisiin. Päihdetyö toteutetaan ohjauksena, neuvontana sekä korjaavina avo- tai laitospalveluina.

4 Aikuisten palvelut

Aikuisten palvelut kohdistuvat 18 vuotta täyttäneille. Aikuisten palvelut sisältävät koulutus-, terveydenhoito-, sosiaali-, työelämän palveluita ja paljon muuta. Aikuisten palvelut sisältävät myös ikäihmisten palvelut omana osionaan.

4.1 Koulutus

Luku- ja kirjoitustaidon koulutus

Luku- ja kirjoitustaitoa voi opiskella aikuisten perusopetuksessa tai vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksessa, jos aikuisella maahanmuuttajalla ei ole kotimaassaan ollut mahdollisuutta koulunkäyntiin.

Aikuisten perusopetus antaa nuorille (17 vuotta täyttäneille) aikuisille opetusta lukutaitoon ja peruskoulua vastaavat tiedot ja taidot. Nuorille on tärkeää saada jatko-opintokelpoisuus. Tulevaisuuden opinnot ja työelämä vaatii hyvän pohjakoulutuksen.

Luku- ja kirjoitustaitoa voi opiskella joustavasti kaiken ikäisenä ja erilaisissa elämäntilanteissa vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Opiskella voi kokopäiväisesti tai osa-aikaisesti.

Tervolassa aikuisten lukutaitokoulutusta järjestetään yhteistyössä Kivalo-opiston kanssa. Ensisijaisesti koulutus pyritään järjestämään Tervolassa. Koulutusta voidaan järjestää osittain etänä tai muissa Kivalo-opiston toimintakunnissa. Koulutuksen järjestäjä valikoituu kilpailutuksen myötä.

Tervolassa oli luki-koulutuksen moduulissa kaksi pilottitoimintaa. Kokeilussa opiskelija opiskeli opettajan johdolla yhden päivän viikossa suomen kieltä, toisena päivänä teki tehtäviä kotona, kahtena päivänä toimi työympäristössä oppimassa suomen kieltä ja yhtenä päivänä opiskeli tietotekniikkaa.

Kotouttamiskoulutus

Tervolassa kotoutumiskoulutusta järjestää Lappia Koulutus Oy. Kotoutumiskoulutuksen alkumoduulit 1–2 ja jatkomoduulit 3–4 järjestetään tällä hetkellä Kemissä, Torniossa, Tervolassa, Ylitorniolla ja Kemijärvellä. Kotoutumiskoulutuksen oppiaineita ovat kieli- ja viestintäosaaminen sekä yhteiskunta- ja työelämäosaaminen. Kotoutumiskoulutuksen opiskelijat saavat ura- ja ammatinvalintaohjausta. Opiskelu sisältää erimittaisia työssäoppimisjaksoja opiskelijan oman henkilökohtaisen suunnitelman (HOPS) mukaisesti.

Kotoutumiskoulutuksen tehtävä on kehittää suomen kielen taitoa ja edistää opiskelijan työllistymistä, omaa toimijuutta ja osallisuutta sekä mahdollistaa yhdenvertainen asema suomalaisessa yhteiskunnassa. Kotoutumiskoulutus kouluttaa osaavaa työvoimaa ja tukevat yritystoiminnan syntymistä. Kotoutumiskoulutus kestää 300 arkipäivää. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on toimiva peruskielitaito B1.1.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)

TUVA-koulutus auttaa saavuttamaan valmiuksia suorittaa ammatillinen tutkinto tai lukiokoulutuksen oppimäärä ja ylioppilastutkinto. Koulutus on kasvun, suunnittelun ja vaihtoehtojen miettimisen aikaa. Koulutuksessa voi kehittää opiskelu- ja elämäntaitoja. Koulutuksessa voi tutustua eri ammattialoihin ja miettiä mikä itselle sopisi, tutustua työelämään ja erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin.

Koulutus kestää 38 viikkoa enintään yhden vuoden aikana. Kun on saavuttanut riittävät valmiudet ja oppilaitoksella on tarjota opiskelupaikka, valmentavasta koulutuksesta voi siirtyä joustavasti tutkintotavoitteiseen koulutukseen. TUVA-koulutusta järjestää lukiot ja ammattioppilaitokset. Tervolassa lähin TUVA-koulutusta tarjoava oppilaitos on Ammattiopisto Lappia. TUVA-koulutukseen on jatkuva haku.

Ammattiopisto Lappia

Ammattiopisto Lappia on alueen monialainen ammatillisen koulutuksen järjestäjä. Lappian toimipisteet sijaitsevat Kemissä, Torniossa, Muoniossa ja Tervolan Louella. Lappiassa voi valmistua ammattiin esimerkiksi elintarvikealalta, ajoneuvoalalta, hius- ja kauneushoitoalalta tai maatalousalalta. Vaihtoehtoja on lukuisia. Tervolan Louen yksikössä voi opiskella eläintenhoitoalaa, maatalousalaa, metsäalaa sekä puutarha-alaa. Ammattiopistoon voi hakea joko yhteishaun tai jatkuvan haun kautta.

Opiskelijavalinnassa tarvittaessa sovelletaan harkintaan perustuvaa valintaa. Hakijan henkilöön liittyviä syitä voidaan ottaa huomioon ja poiketa valintapistemäärästä. Syitä voivat olla muun muassa koulutodistuksen puuttuminen tai todistusten vertailuvaikeudet. Hakijan koulutustarve ja edellytykset suoriutua opinnoista (esimerkiksi riittävä kielitaito) tulee arvioida ja ottaa huomioon, kun valintapistemäärästä poiketaan.

Korkeakouluopinnot

Aikuinen voi jatkaa korkeakouluopintoihin aikuislukion tai ammattiopiston jälkeen. Korkeakouluja ovat yliopistot, ammattikorkeakoulut, Maanpuolustuskorkeakoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu. Korkeakouluopintoja voi opiskella yliopistossa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa tai tieteellistä, taiteellista tai ammatillista jatkotutkintoa sekä ammattikorkeakoulussa ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Maahanmuuttajille on ammattikorkeakouluopintoihin valmentavaa koulutusta. Lisäksi kesäyliopistossa voi opiskella. Suomessa korkeakouluopintoihin pyritään hakemalla opiskelupaikkaa. Aiemmat opintosuoritukset ja pääsykoe vaikuttavat korkeakouluopintoihin sisäänpääsyyn. Suomessa on kilpailu opiskelupaikoista.

Maahanmuuttaja voi opiskella ammattikorkeakouluissa maksutonta valmentavaa koulutusta. Tarkoituksena on saavuttaa riittävät valmiudet ammattikorkeakouluopintoihin. Opinnoissa on painotettu kielitaidon vahvistamista sekä itsenäisen ja tutkivan opiskelutavan omaksumista. Lapin ammattikorkeakoulun toimipisteet sijaitsevat Rovaniemellä, Kemissä ja Torniossa. Lapin yliopisto sijaitsee Rovaniemellä.

Kivalo-opisto

Kivalo-opisto on seudullinen kansalaisopisto. Kivalo-opisto toimii Kemin, Keminmaan, Simon ja Tervolan kuntien alueella. Aikuinen voi opiskella, harrastaa ja kehittää itseään. Tervolassa Kivalo-opisto järjestää kädentaitojen, musiikin, liikunnan, näyttämötaiteiden, tanssin ja kuvataiteiden opetusta sekä avoimia yleisöluentoja. Toiminta kunnioittaa jokaisen ihmisen oikeutta olla yhdenvertainen yhteiskunnan jäsen.

4.2 Taloudelliset tuet

Opintotuki

Aikuisten perusopetukseen voi hakea opintotukea. Aikuisten perusopetuksessa voi opiskella peruskoulun oppimäärän ja saada päättötodistuksen. Opiskella voi myös yksittäisiä oppiaineita, korottaa päättötodistuksen arvosanoja tai opiskella aikuisten alkuvaiheen opinnot kokonaan tai osittain.

Työmarkkinatuki

Työmarkkinatuki on haettavissa Kelalta. Oikeuden työmarkkinatukeen saa, kun on ilmoittanut työttömäksi työnhakijaksi ja on katsottu kelvolliseksi työmarkkinoille. Työmarkkinatukea voi hakea kolmen tai neljän viikon jaksoissa joko sähköisesti tai paperisella hakemuksella. Opiskelujen ajalta maksetaan lisäksi kulukorvaus korkeintaan viideltä päivältä viikossa.

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen hakeminen kuuluu Laphalle (Lapin hyvinvointialueelle). Ensimmäisen tuen hakee kotouttamisen edistämis- ja asettautumispalvelut ja sen jälkeen asia siirtyy Laphalle.

Toimeentulotuki on viimeinen etu yksityisen henkilön toimeentuloon. Tuen hakijalla on velvollisuus huolehtia kaikki ensisijaiset tulolähteet (esim. työttömyys- ja sairausturva, asumistuki, opintotuki) ennen tuen hakemista. Jokaisella on velvollisuus pitää huolta itsestään ja omasta, puolisonsa ja alaikäisten lastensa elatuksesta.

Tuen perusosa on kiinteän suuruinen. Perheen koko, lasten määrä ja ikä vaikuttavat tukeen. Kohtuulliset asumismenot ja terveydenhuoltomenot otetaan huomioon tuessa. Tuen tarve selvitetään. Tuen hakijan kaikista tuloista vähennetään kaikki menot ja saadaan tuen määrä. Tulot ovat hakijan ja hänen perheenjäsentensä nettotulot, sosiaaliset etuudet, säästöt ja omaisuuden tuotto.

On täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea menoihin, joita perustoimeentulotuki ei kata. Henkilön tai hänen perheensä erityisistä tarpeista tai olosuhteista aiheutuvat menot ovat tällaisia, kun menot katsotaan tarpeellisiksi toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi. Täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea voi hakea Kelan perustoimeentulotukihakemuksen yhteydessä, jolloin Kela voi pyynnöstä välittää hakemuksen liitteineen sähköisesti Laphaan.

Vanhempainvapaa ja –raha

Vanhempainvapaa tarkoittaa aikaa, jolloin vanhempi hoitaa lastaan kotona eikä käy töissä. Vanhempainvapaata on yhteensä 320 arkipäivää. Äiti ja isä ovat näistä päivistä hoitamassa lasta 97 lapsen hoitopäivää. Kumpikin voi halutessaan antaa 63 arkipäivää vanhempainvapaata toiselle vanhemmalle. Vanhempainvapaa alkaa lapsen syntymän jälkeen. Lapsi on noin 9 kuukauden ikäinen, kun vanhempainvapaa päättyy. Äiti käy synnytyksen jälkeen neuvolassa lääkärintarkastuksessa. Lääkäri kirjoittaa äidille jälkitarkastustodistuksen. Äiti toimittaa jälkitarkastustodistuksen Kelaan. Ilman

jälkitarkastustodistusta Kela ei maksa vanhempainrahaa. Vanhempainraha pitää hakea viimeistään 1 kuukausi ennen vanhempainvapaan aloittamista.

Osittainen vanhempainraha

Vanhemmat voivat tehdä osa-aikatyötä ja hoitaa lasta vuorotellen. Kumpikin vanhempi saa osittaista vanhempainrahaa Kelalta. Osittainen vanhempainraha on puolet täydestä vanhempainrahasta. Kummankin vanhemman pitää lyhentää työaika. Työaika ja palkka saavat olla 40–60 prosenttia kokoaikaisesta työajasta ja palkasta.

Kotihoidon tuki

Kotihoidon tuen muodostavat hoitoraha ja hoitolisä. Hoitoraha on noin 360 euroa kuukaudessa yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta, noin 109 euroa kuukaudessa jokaisesta muusta perheen alle 3-vuotiaasta lapsesta ja noin 70 euroa kuukaudessa jokaisesta yli 3-vuotiaasta mutta alle kouluikäisestä lapsesta.

Hoitolisää saa vain yhdestä lapsesta, ja se on enintään noin 194 euroa kuukaudessa. Hoitolisän määrä riippuu äidin ja isän tuloista. Kotihoidon tuesta maksetaan veroa.

4.3 Sosiaalityö

Sosiaalityö on maksuton palvelu. Elämän erilaisissa kriisitilanteissa voi saada tukea, apua ja neuvoa. Sosiaalityö on luottamuksellista ja sosiaalityöntekijällä on salassapitovelvollisuus. Kun perheessä on ongelmia, niin sosiaalityöntekijä voi ulkopuolisena ihmisenä olla apuna. Perhe voi etsiä tilanteeseen ratkaisukeinoja yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa. Asiakas saa neuvontaa sosiaalisten etuuksien hakemisessa. Sosiaalityö voi olla asiakkaan ohjausta, neuvontaa, tukemista työelämään, kuntoutukseen, koulutukseen ja talouteen liittyvissä asioissa. Tavoitteena on vahvistaa ja tukea yksilön selviytymistä.

Lastenhoidon muodot ja tuet vanhempainvapaan jälkeen

- Lasta voi vanhempi hoitaa kotona ja saada kotihoidon tukea
- Lapselle voi järjestää yksityisen varhaiskasvatuksen ja saada kotihoidon tai yksityisen hoidon tukea
- Lasta voi hoitaa kotona. Vanhempi voi tehdä töitä enintään 30 tuntia viikossa ja saada joustavaa hoitorahaa
- Lapsen voi aloittaa kunnallisessa varhaiskasvatuksessa(=päiväkodissa).

Hoitovapaa ja kotihoidon tuki

Lasta voi jäädä hoitamaan kotiin, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta. Äiti tai isä voi olla töistä palkattomalla hoitovapaalla. Silloin kotiin jäävälle vanhemmalle ei makseta palkkaa. Äidille tai isälle maksetaan kotihoidon tukea. Lapsen hoitamiseen kotihoidon tukea voidaan maksaa myös lastenhoitajalle tai isovanhemmille. Äiti tai isä ilmoittaa työnantajalle hoitovapaasta viimeistään 2 kuukautta ennen sen alkamista. Jos lapsi on päiväkodissa, niin äiti tai isä ei voi saada kotihoidon tukea.

4.4 Terveysthuolto

Vammaispalvelut

Aikuinen voi vammaisuuden tai sairauden perusteella saada erityisiä palveluja ja tukitoimia. Vammaisen aikuisen toimintakykyä, omatoimisuutta ja selviytymistä jokapäiväisestä elämästä tuetaan palveluilla ja tukitoimilla. Palvelut ovat joko henkilökohtaisia palveluita: vaikeavammaisten kuljetuspalvelu, sopeutumisvalmennus, vaikeavammaisten päivätoiminta ja palveluasuminen, tai taloudellisena tukipalveluna: asunnon muutostyöt ja henkilökohtainen apu. Lapin hyvinvointialueen erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeavammaisten kuljetuspalvelu, vaikeavammaisten asunnon muutostyöt, vaikeavammaisten päivätoiminta ja vaikeavammaisille tarkoitettu henkilökohtainen apu.

Palvelukoti Kurjenpesä kehitysvammaisille

Kehitysvammaiset voivat asua palvelukoti Kurjenpesässä. Kehitysvammaisen voi asua vakituisesti tai tilapäisesti. Kehitysvammaiset lapset ovat usein intervallijaksoilla palvelukoti Kurjenpesässä. Kehitysvammaisen voi saada asumisvalmennusta. Yhdeksän asunnon tehostetun palveluasumisen ryhmäkoti ja neljän asunnon palveluasumisen rivitalo ovat palvelukoti Kurjenpesä. Asiakkaat laittavat aamupalan itse. Lounas ja päivällinen tilataan etukäteen Tervolan keskuskeittöltä. Asiakkaat laittavat Iltapalan itse. Ruokailussa otetaan huomioon erikoisruokavaliot ja uskonnolliset vakaumukset.

Kehitysvammaisten toimintakeskus

Kehitysvammaisille järjestetään päivätoimintaa, työtoimintaa ja avotyötoimintaa. Kehitysvammaisen elämänhallinnan ja toiminnallisuuden tukeminen on toimintakeskuksen tavoite. Kehitysvammaisille on virikkeellistä ja mielekästä toimintaa omien voimavarojen mukaan. Toiminta tukee ja kehittää asiakkaiden taitoja. Toimintakeskuksessa tehdään käden taitoja vaativia töitä ja ulkotöitä. Avotyötoimintaa ovat erilaiset kuljetustyöt ja avustaminen ruokahuoltopalveluissa. Kehitysvammaiset ruokailevat lounaan terveyskeskuksen ruokasalissa jokainen arkipäivä.

Päivystys

Potilaat hoidetaan Tervolan päivystyksessä maanantaista perjantaihin kello 8–16. Tervolan terveystaseman päivystykseen on ajanvaraus. Päivystys maanantaista perjantaihin kello 16–08 ja viikonloppuisin ja juhlapyhinä järjestetään akuuttiklinikalla Mehiläinen Länsi-Pohjan keskussairaalassa Kemissä.

Mehiläinen Länsi-Pohjan keskussairaala

Mehiläinen Länsi-Pohja on kuntalaisen ehdoilla toteutettavaa huipputason julkista sosiaali- ja terveydenhoitoa. <https://mehilainenlansipohja.fi/>

NordLab on pohjoissuomalainen, julkinen laboratorioalan toimija. Tuotamme näytteenotto- ja laboratoriopalvelut laadukkaasti ja luotettavasti. Teemme vuosittain yli 9 miljoonaa laboratoriotutkimusta.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Mielenterveysasemalla työskentelee kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa, jotka tarjoavat luottamuksellista keskusteluapua erilaisissa elämäntilanteissa ja tekevät tarvittaessa lähetteen psykiatrille. Asiakkaan kotona voidaan tavata tarvittaessa.

Päihdepalveluja tarjoaa sekä mielenterveysasema että sosiaalitoimi. Päihdepalveluiden tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden ongelmakäyttöä ja siihen liittyviä terveydellisiä, sosiaalisia ja taloudellisia haittoja. Päihdetyö liittyy kunnan sosiaalityön osaluaisiin ja se toteutetaan ohjauksena, neuvontana sekä korjaavina avo- tai laitospalveluina.

Fysioterapia

Työ- ja toimintakykyä ylläpidetään ja edistetään fysioterapiassa. Fysioterapia voi olla yksilö- tai ryhmäterapiaa. Fysioterapeutin työ on tutkimusta, neuvontaa ja terapiaa. Fysioterapia voi olla lääkinällistä kuntoutusta.

Kotisairaanhoido

Kotona asuvat vanhukset, vammaiset ja sairaat henkilöt saavat tukea kotisairaanhoidosta. Tarkoituksena on selviytyä päivittäisistä toiminnoista mahdollisimman hyvin.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon palveluihin kuuluvat suun terveyden seuranta, terveystarkastus ja -tarkastukset, sairauksien tutkimus, ehkäisy ja hoito. Lisäksi ohjataan jatkotutkimuksiin ja -hoitoon sekä havaitaan varhaisen tutkimuksen ja tuen tarve.

Terveysneuvonta

Kuntalaisten hyvinvointia hoidetaan kokonaisvaltaisesti, kartoitetaan terveysriskejä ennalta sekä järjestetään työttömille terveystarkastuksia. Aikuistyyppin diabeteksen tai verenpainetaudin ja muiden kansantautien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon erityisesti tarjotaan neuvontaa ja tukea. Astmahoitaja, muistihoitaja, reumahoitaja, INR-hoitaja sekä sydän- ja diabeteshoitaja palvelevat terveysneuvonnan asiakkaita.

Perhesuunnittelu

Ehkäisystä saa tietoa perhesuunnittelussa. Vastaanotolla tehdään tarvittavat tutkimukset ehkäisyn aloittamista ja seurantaa varten. Perhesuunnitteluneuvolan palveluita ovat myös raskaudenkeskeytyksen ja jälkiehkäisytablettien jälkeiset seurantakäynnit.

Työelämä

Työelämän voi aloittaa tutustumalla työelämään jo erilaisten opintojen yhteydessä, työskentelemällä työntekijänä tai toimimalla yrittäjänä. Suomen kielen ja opiskeluvalmiuksien oppiminen takaa mahdollisuuden päästä ammatilliseen koulutukseen ja sitä kautta työelämään.

Työ- ja elinkeinopalveluissa (TE-palvelut) asiakkaita neuvotaan ja ohjataan kehittämään osaamista ja hakemaan töitä. Asiakas saa apua työpaikan hakemiseen ja työttömyyden ajalta asiakkaalle maksetaan työmarkkinatukea. TE-palveluissa työnhakija ja virkailija yhteistyöllä tekevät työllistymis- ja aktivointisuunnitelmat. Aluksi maahanmuuttaja-asiakkaille tehdään kotoutumissuunnitelma yhdessä virkailijan ja pakolaistyöntekijän kanssa. Joskus työpölylle pääsee tukityöllistymisen kautta.

Tervolassa asuu työteliästä kansaa. Tehdään työtä toiselle tai ryhdytään yrittäjäksi. Tervolassa on muuta Lappia matalampi työttömyysaste ja keskiarvoa enemmän yrittäjiä.

Maahanmuuttajat työllistyvät muuta väestöä useammin matalapalkka-aloille tai työllistävät itsensä yrittäjinä. Yrittäjyyteen saa maksuttomia neuvoja ja tukea TE-palveluista, Kemi-Tornion alueen yrityspalveluista, International House of Sea Lapland-hankkeesta tai Tervolan Elinkeino Oy:n toimesta. Yritysasiakkaat voivat saada sovitusti maksuttomia neuvontapalveluita yhteistyökumppaneilta Team Botnia Oy:ltä ja Digipolis Oy:ltä.



International House of Lapland-hanke auttaa maahanmuuttajien pääsyä avoimille työmarkkinoille, riittävän toimeentulon takaamiin työpaikkoihin, yrittäjiksi ja työllistymistä edistäviin koulutuksiin. Maahanmuuttajia autetaan päätyämään työvoimapulasta kärsiville aloille koko Meri-Lapin alueella. Maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden palkkaaminen ja integroituminen työyhteisöön helpottuu, sillä International House of Sea Lapland-hankkeessa kehitetään työnantajille ja työyhteisöille toimintamalli ja työkalupakki. Maahanmuuttajien työmarkkinavalmiuksia lisätään koulutuksen avulla. Hankkeen päätoteuttaja on Toivola-Luotolan settlementti ry. Osatoteuttajana on Lapin amk. Hankkeen toiminta-alueena on Kemi, Simo, Tervola ja Ylitornio.

Erilaiset hankkeet auttavat työllistymään. Esimerkkinä mainitaan "Töitä tarjolla, tekijää kaivataan" – Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveysalan resurssikeskus helpottamaan alueen hoitajapulaa" -hanke. Hanke edistää heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. Nuoret, työttömät ja maahanmuuttajat ovat kohderyhmänä. Tavoitteena on luoda pysyviä, pidempiaikaisia työsuhteita ptkätyösuhteiden tilalle.

Ikäihmisten palvelut

Ikäihmiset asuvat omissa kodeissaan. Ikäihmisten kotona asumista tuetaan. Ikäihmiset voivat käydä töissä tai olla jo eläkkeellä.

Kotipalvelu

Kun ikäihminen tarvitsee apua kotiin sairauden, vamman tai alentuneen toimintakyvyn vuoksi, niin kotipalvelu auttaa ja tukee. Asiakkaan hyvästä arjesta huolehtiminen kuuluu

kotipalvelulle. Hyvään arkeen kuuluu puhtaus, turvallinen lääkitys, ravitseminen, sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen ja asiointi.

Kotikuntoutus

Ikäihmisen turvallista kotona asumista edistää kotikuntoutus. Ikäihmisen toimintakyvyn parantaminen tai hänen toimintaedellytystensä säilyttäminen on tavoitteena. Ikäihmiselle suunnitellaan kuntoutumisjakso tavoitteiden ja tarpeiden mukaan. Kuntoutumisjakso kestää yleensä 4–6 viikkoa. Kuntoutumisjakso toteutetaan kotona ja kuntoutujan elinympäristössä.

Omaishoidontuki

Kun ikäihminen, vammainen tai sairas tarvitsee hoivaa ja huolenpitoa kotona, voi omainen tai läheinen henkilö toimia omaishoitajana. Omaishoitoon voi hakea tukea. Omaishoidon on tarkoitus mahdollistaa kotona asuminen mahdollisimman pitkään.

Asumispalvelut

Kun ikäihminen ei pärjää enää kotona kotipalvelun turvin, ikäihminen voi hakea asumispalveluiden asiakkaaksi. Asumispalvelut valitsevat asukkaat suurimman palvelutarpeen perusteella. Ikäihminen, joka tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa, voi hakea tehostetun palveluasumisen asuntoa. Ikäihmistä palvellaan vuorokauden ympäri tehostetussa palveluasumisessa. Henkilöstö on paikalla ympärivuorokautisesti.

Eläke

Ikäihmisille maksetaan kansaneläkettä ja työeläkettä. Vanhuuseläke täydentää eläkeläisen toimeentuloa, jos kansaneläke ja työeläke ovat pienet. Voi myös jäädä aiemmin pois työelämästä ja silloin saa varhennettua vanhuuseläkettä. Takuueläke turvaa pienituloisen eläkeläisen vähimmäiseläkkeen. Eläkettä voi saada myös ulkomailta.

Seuraavista tuista eläkeläinen ei joudu maksamaan veroja. Alle 16-vuotiaan oman tai puolison lapsen kanssa asuva eläkeläinen voi saada lapsikorotuksen eläkkeeseen. Eläkeläinen saa joko yleistä asumistukea tai eläkkeensaajan asumistukea. Kun toimintakyky on heikentynyt sairauden tai vamman takia, voi ikäihminen saada eläkettä saavan hoitotukea. Hoitotuki korvaa kustannuksia, jotka aiheutuvat sairaudesta tai vammasta. Ikäihmisen itsestä huolehtimisen kyky on heikentynyt vuoden ajan. Ikäihminen tarvitsee apua päivittäisissä toiminnoissa.

Ikäihminen voi hakea toimeentulotukea, jos tulot ovat pienet.

5 Vapaa-aikapalvelut



Vapaa-aikapalvelut

Kaikenikäisille on tarjolla laajasti harrastusmahdollisuuksia. Harrastaminen auttaa kotoutumista. Vapaa-aikapalveluissa järjestetään kulttuurien kohtaamisia. Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja vaalitaan omaa kulttuuria ja identiteettiä. Tervolassa toimivien urheiluseurojen, muiden yhdistysten ja Tervolan seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää.

Tervolassa on monipuolisia liikunta- ja virkistyspaikkoja. Suurin osa on maksuttomia. Liikuntapalveluita järjestävät kunta, järjestöt ja Kivalo-opisto. Kaikille tervolalaisille on mahdollisuus osallistua vapaa-aikapalveluiden toimintaan. Sopivaa toimintaa löytää seuraamalla tiedotusta.

Pakolaisohjaaja tekee yhteistyötä vapaa-aikapalveluiden, järjestöjen ja yhdistysten kanssa sekä tukee maahanmuuttajia löytämään harrastuksia ja osallistumaan palveluihin.

Tapahtumat ovat kunnan tapahtumakalenterissa. Tapahtumakalenterissa voi rajata etsimäänsä toimintaa ikäryhmittäin ja aiheittain. Tapahtumista on mainokset kirjaston, kunnantalon ja kauppojen ilmoitustauluilla sekä sosiaalisessa mediassa.

Vapaa-aikaohjaaja ja nuoriso-ohjaaja auttavat kaikissa harrastamiseen ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa. Toimintaa koskevat kysymykset, toiveet ja ideat ovat tervetulleita. Nuorisoasioissa voi ottaa yhteyttä nuoriso-ohjaajaan.

Nuorisopalvelut

Lapsille ja nuorille suunnattuja palveluja tarjoaa nuorisopalvelut. Nuorisopalvelujen tavoitteena on tukea kasvua, edistää aktiivista kansalaisuutta ja vahvistaa sosiaalisia taitoja. Työtä tehdään ennaltaehkäisevästi ja yhteisöllisesti. Nuorisopalvelut tekevät yhteistyötä koulujen, kirjaston ja kolmannen sektorin kanssa.

Toimintamuotoina ovat nuorisotilatoiminta, koulunuorisotyö, tapahtumat ja retket. Nuoret voi tavata nuoriso-ohjaajan teematunneilla ja välitunneilla koulunuorisotyössä. Nuorisopalveluiden toiminta on pääosin maksutonta. Maksullisista retkistä ja tapahtumista ilmoitetaan aina erikseen.

Eri ikäisille lapsille ja nuorille tarjoaa vapaa-ajantoimintaa nuorisotila **Nuorkka** Kirkonkylällä. Eri ryhmien välisiä kanssakäymisiä edistetään. Maahanmuuttajalapsen ja -nuoret tutustuvat ja luovat suhteita tervolalaisiin lapsiin ja nuoriin vapaassa, samalla ohjatussa ja turvallisessa ympäristössä.

Kavereita voi tavata Nuorkalla ja pelata erilaisia pelejä yhdessä. Nuorkalla voi viettää aikaa turvallisesti. Erilaisista teemapäivistä ja tapahtumisista tiedotetaan koulun ilmoitustaululla, nuorisotilalla ja nuorisopalveluiden sosiaalisessa mediassa. Ajankohtainen tieto Nuorkan aukioloajoista ja ikärajoista on kunnan verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Tervolalaiset voivat käyttää bänditilaa. Bänditila on kunnantalon kellarikerroksessa. Bänditila on maksuton. Nuoriso-ohjaaja antaa vuoroja bänditilaan.

Liikuntapalvelut

Vapaa-aikapalvelut järjestävät joustavasti erilaisia liikuntatuokioita ja tapahtumia eri vuodenaikoina, myös yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Tapahtumat voivat vaihdella lajikokeiluista ja ohjeistuksista isompiin hyvinvointitapahtumiin. Lisäksi voidaan järjestää tutustumiskäyntejä kunnan liikunta- ja virkistyspaikoille.

Tervolasa liikuthan –kampanja järjestetään kerran tai kaksi vuodessa. Kaikenikäisiä kuntalaisia kannustetaan liikkumaan itsenäisesti eri vuodenaikoina.

Tervolassa liikuntasalit ovat kaikkien koulujen yhteydessä, yhteensä 5 erikokoista salia. Perheillä ja erilaisilla kaveriporukoilla on mahdollisuus hakea ja saada salivuoro käyttöönsä. Salivuoro haetaan rehtoreilta.

Kuntosali on Tervolan kunnantalolla. Kuntosalin käyttö on maksullista. Kunnantalon asiointipisteessä sovitaan kuntosalin asiakkuudesta.

Kulttuuripalvelut

Suomalaiseen taiteeseen ja kulttuuriin voi tutustua kulttuuripalvelujen avulla. Erilaisten kulttuurien kohtaamisia ja keskinäistä ymmärtämistä sekä tasa-arvoista ajattelua ja tiedon saantia voi edistää monikulttuurisen kulttuurityön kautta. Vapaa-aikapalvelut järjestävät kulttuuripalveluita laajasti eri taiteenalojen parissa. Kulttuuripalveluita voivat järjestää erilaisia tapahtumia, juhlia, konsertteja, teatteriesityksiä, näyttelyitä ja retkiä. Vapaa-aikapalvelut järjestävät maksuttomia kulttuuritapahtumia varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen.

Kunnantalon näyttelyt ovat ilmaisia ja kaikille avoimia. Osa kulttuuriretkistä on maksuttomia ja toteutetaan matalalla kynnyksellä. Maksullisuudesta ja ilmoittautumisesta tiedotetaan aina kunkin tapahtuman kohdalla erikseen.

Kesäisin voi tutustua paikalliseen historiaan ja kulttuuriin Tervolan kotiseutumuseossa Paakkolassa. Tervolassa järjestetään joitakin vuosittain toistuvia tapahtumia kuten Maaseudulta käsin –messut, Ämpäripääpäivät ja erilaisia joulumyyjäisiä ja toritapahtumia.

Kirjastopalvelut

Tervolan kunnankirjasto sijaitsee kuntakeskuksessa, Lapinniemen koulun yhteydessä. Kirjasto on kaikille avoin matalan kynnyksen kokoontumis- ja ajanviettopaikka. Kirjasto tarjoaa maksuttomasti aineistoja, verkkoyhteydet ja -palvelut sekä tiloja kaikkien kuntalaisten käyttöön. Kirjasto on monipuolinen kulttuurinen keskus. Kirjastopalveluiden saatavuus ja tunnettavuus turvataan henkilökohtaisen opastuksen, kirjastovierailujen sekä ryhmäopastuksen avulla. Kirjaston henkilökunta auttaa, vastaa kysymyksiin ja esittelee kirjastoa sekä sen aineistoja.

Tervolan kirjasto kuuluu Lapin kirjastoon. Lapin kirjastoon kuuluvat kaikki Lapin yleiset kirjastot ja joukko museoiden ja oppilaitosten kirjastoja. Kirjastoilla on yhteinen kirjastojärjestelmä, kirjastokortti, käytösäännöt ja aineistokokoelmat. Lapin kirjastolla on yhteinen verkkokirjasto Finna, jossa voi hakea aineistoja, uusia lainoja ja varata teoksia.

Kirjastopalvelut ovat pääasiassa ilmaisia. Kaikissa Lapin kirjastoissa ilmaista on kirjaston aineistojen käyttö, lainaaminen, palauttaminen ja varaaminen, neuvonta ja tietopalvelu, digiopastus sekä kirjaston wifi-verkon ja asiakaskoneiden käyttö. Kirjastoissa on joitain maksullisia palveluja kuten tulostaminen ja kopioiminen. Myöhässä palautetusta tai palauttamattomasta aineistosta peritään maksuja.

Asiakaspalveluaikoina kirjaston henkilökunta on asiakkaiden tavoitettavissa ja kaikki kirjaston palvelut ovat käytettävissä. Asiakaspalveluaikaa on maanantaista torstaihin kello 12–19 ja perjantaisin kello 10–17. Kirjastossa voi asioida omatoimisesti, vaikka henkilökunta ei ole paikalla. Omatoimikirjasto on avoinna joka päivä kello 9–21 myös viikonloppuisin ja arkipyhinä. Omatoimiaikana kirjastoon pääsee voimassa olevalla Lapin kirjastokortilla ja henkilökohtaisella PIN-koodilla. Omatoimiaikana asiakkaat voivat oleskella kirjastossa sekä lainata ja palauttaa aineistoa automaattilla. Asiakastietokoneet, langaton verkko ja lehtilukusali ovat asiakkaiden käytettävissä. Sen sijaan kopioiminen, tulostaminen, kirjastomaksujen maksaminen ja tietopalvelu hoidetaan varsinaisena asiakaspalveluaikana.

Kirjastokortti on avain lukemattomiin aarteisiin. Jokainen, jolla on henkilöllisyystodistus ja voimassa oleva postiosoite Suomeen, voi saada kirjastokortin. Ensimmäinen kirjastokortti on ilmainen. Kirjastokortti on esitettävä aina lainattaessa ja kirjastokortti on henkilökohtainen.

Kirjaston laajasta kokoelmasta voi lainata erilaisia aineistoja, joilla on erimittaisia laina-aikoja. Tarjolla on kirjoja, lehtiä, musiikkiäänitteitä, nuotteja, äänikirjoja, DVD-levyjä, kielikursseja, karttoja, lauta- ja konsolipelejä sekä liikuntavälineitä ja seurapelejä. Paikallisen kirjaston aineiston lisäksi käytettävissä ovat kaikkien Lapin kirjastojen kokoelmat sekä kaukopalvelun välityksellä laajemmin koko Suomen kirjastojen kokoelmat. Erikielisiä siirtokokoelmia voidaan tilata Monikielisestä kirjastosta, joka tarjoaa kaikkialla Suomessa mahdollisuuden lukea kirjallisuutta omalla kielellä. Kirjastossa on joka toinen perjantai arabiankielinen satutunti.

Lapin kirjastolla on monipuoliset e-aineistopalvelut, jotka löytyvät Pohjoisen eKirjastosta verkkokirjaston Finnan kautta. Tarjolla on mm. e-kirjoja ja e-äänikirjoja, sanoma- ja paikallislehtiä näköislehtinä, aikakausi- ja harrastelehtiä, musiikin suoratoistopalveluja, soiton- ja laulunopetuskursseja sekä elokuvapalveluja. Pohjoisen eKirjaston lehtivalikoimaan kuuluu vieraskielisiä aikakausi- ja sanomalehtiä ympäri maailmaa ja kaikilta kielialueilta. Tämä tukee maahanmuuttajien oman kielen ja kulttuurin säilyttämistä. Kirjaston verkkoyhteydet ja -palvelut sekä kirjastohenkilökunnan asiantuntemus ja opastus ovat maksuttomasti käytettävissä. Kirjastossa on tiedonhaku- ja internetpäätteitä sekä iPadeja kirjastotiloissa käytettäväksi. Kirjastossa on avoin langaton verkko, jota voi käyttää

ilman kirjautumista tai ajanvarausta sekä tulostus- ja kopiointimahdollisuus. Kirjaston aulassa on latauskaappi erilaisille älylaitteille. Latauskaappin käyttäminen on maksutonta.

Kirjastossa voi siis tutustua aineistoon, viettää aikaa, työskennellä, opiskella, lukea lehtiä, pelata pelejä tai käyttää tietokoneita. Kirjastossa järjestetään vuoden aikana monenlaisia tapahtumia kaikille ikäryhmille, niin aikuisille kuin lapsillekin. Kaikkiin kirjaston tapahtumiin on vapaa pääsy eikä ennakkoilmoittautumista ole. Kaikki tapahtumat ovat ilmaisia, eikä niistä peritä pääsymaksua. Kirjastosta voi toivoa jotain tapahtumaa, tai kirjastoon voi tulla järjestämään tapahtuman myös itse. Mahdollisuuksien ja toiveiden mukaan voidaan yhteistyössä maahanmuuttajien kanssa järjestää erityyppisiä monikulttuurisia tapahtumia, kuten esim. kielikahvila, vieraskielinen satuhetki tai Elävä kirjasto -tapahtuma.

Kirjaston lehtisalissa voi järjestää erilaisia näyttelyitä erikseen sovittavaksi ajaksi ja vaihtelevan laajuusina. Näyttelytilan varaaminen on maksutonta. Kirjaston tapahtumista ja näyttelyistä tiedotetaan Tervola-lehdessä, kunnan verkkosivuilla ja tapahtumakalenterissa sekä kirjaston somessa.

Kirjasto edistää osaltaan kotoutumista ja suomen kielen oppimista tarjoamalla työharjoittelupaikkoja sekä mahdollisuuden suomen kielen opiskeluun harjoittelun ohessa.

Järjestöt

Tervolassa on useita järjestöjä, joiden kautta kaikenikäiset ihmiset voivat löytää itselleen mielekästä toimintaa harrastamisen ja vapaaehtoistöiden kautta yhdessä ja erikseen. Monet tervolalaiset järjestöt palvelevat useita ikäryhmiä. Koko perheen voimin on mahdollista harrastaa.

Järjestöjen yhteystiedot ovat osoitteessa <https://www.jarjestotieto.fi/>. Vapaa-aikaohjaaja voi yhdessä pakolaisohjaajan kanssa auttaa sopivan järjestötoiminnan löytämisessä sekä yhteystietoasioissa.

Seuraavat järjestöt ja toimijat tarjoavat eri-ikäisille harrastusmahdollisuuksia:

- [Tervolan evankelisluterilainen seurakunta](#)
 - [Tervolan 4H-yhdistys](#)
 - [MLL Tervola](#)
 - [Tervolan Palloseura](#)
 - [Tervolan vapaapalokunta](#)
 - [Riistanhoitoyhdistys](#)
 - [Tervolan Nuorisoseura](#)
 - [Tervolan ulkoilijat](#) (välinevuokraus)
 - Tervolan Terävä
 - [Hyvän mielen hevostelijat ry](#)
-



Liite 2. Laki kotoutumisen edistämisestä 20.12.2010/1386/ kustannusten korvaaminen

6 luku

Kustannusten korvaaminen

44 § ([7.11.2014/906](#))

Valtion korvaus kunnalle tai hyvinvointialueelle ([25.11.2022/936](#))

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (kehittämis- ja hallintokeskus) korvaa kunnalle ja hyvinvointialueelle valtion talousarvion rajoissa tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään. ([25.11.2022/936](#))

Kustannukset korvataan laskennallisen perusteen tai todellisten kustannusten mukaan. ([25.11.2022/936](#))

Korvausta maksetaan siitä alkaen, kun henkilölle, jonka kunnassa asumisen tai hyvinvointialueelta palvelujen saamisen perusteella korvaus maksetaan, on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään. ([25.11.2022/936](#))

Jos henkilöllä, jonka kunnassa asumisen perusteella korvaus maksetaan, ei ole oleskelulupaa maahan tullessaan eikä hän oleskeluluvan saatuaan täytä kotikuntalain 4 §:ssä säädettyjä edellytyksiä, korvausta maksetaan siitä alkaen, kun hänelle on myönnetty oleskelulupa. Henkilön, jolle on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 110 §:n nojalla, osalta korvausta maksetaan kuitenkin vasta kun hänelle on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään. ([20.12.2022/1083](#))

L:lla [1083/2022](#) muutettu 4 momentti tulee voimaan 1.3.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Jos henkilöllä, jonka kunnassa asumisen perusteella korvaus maksetaan, ei ole oleskelulupaa maahan tullessaan eikä hän voi oleskeluluvan saatuaan saada kotikuntalain ([201/1994](#)) mukaista kotikuntaa, korvausta maksetaan siitä alkaen, kun hänelle on myönnetty oleskelulupa.

Edellä 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta on laatinut 32 §:ssä tai kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2012/74) 26 §:ssä tarkoitetun kunnan kotouttamishjelman ja tehnyt tämän lain 41 §:ssä tarkoitetun sopimuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Valtion korvauksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

45 § ([16.12.2011/1313](#))

Laskennallinen korvaus kunnalle

Kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä.

Korvausta maksetaan kolmen vuoden ajan 44 §:n 3 tai 4 momentissa säädetystä ajankohdasta. Ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta henkilöstä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin neljän vuoden ajalta.

45 a § ([25.11.2022/936](#))

Laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle

Hyvinvointialueelle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön kotoutumista edistävien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä.

Korvausta maksetaan kolmen vuoden ajan 44 §:n 3 tai 4 momentissa säädetyssä ajankohdasta. Ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta henkilöstä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin neljän vuoden ajalta.

46 § ([25.11.2022/936](#))

Korvaus kunnan tai hyvinvointialueen maksamasta toimeentulotuesta

Kunnalle tai hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetulle henkilölle maksetusta toimeentulotuesta annetun lain tai toimeentulotuesta annetun lain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 66/1998) mukaisesta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kolmen vuoden ajalta.

47 § ([25.11.2022/936](#))

Korvaus paluumuuttoavustuksesta

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 85 §:ssä tarkoitetun paluumuuton tukemisesta aiheutuneet kustannukset.

47 a § ([25.11.2022/936](#))

Korvaus vastaanottoon varautumisesta

Kunnalle voidaan korvata ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetun henkilön vastaanottoon varautumisesta aiheutuneita välttämättömiä kustannuksia enintään neljän kuukauden ajalta ennen henkilön Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa. Perustellusta syystä kustannukset voidaan korvata enintään kahdeksalta kuukaudelta.

Kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös kustannusten korvaamisesta.

48 § ([25.11.2022/936](#))

Korvaus tulkitsemisen järjestämisestä

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetuille henkilöille järjestetystä tulkitsemisestä aiheutuneet kustannukset.

49 § ([25.11.2022/936](#))

Korvaus erityiskustannuksista

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön osalta:

1) ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta 28 §:n mukaiseen perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista, sosiaalihuollon palveluista sekä muista tukipalveluista kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta;

2) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan;

3) erityisistä syistä muut kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet kustannukset.

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös kustannusten korvaamisesta.

Tässä pykälässä tarkoitetut kustannukset korvataan enintään kymmeneltä vuodelta henkilön ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä.

50 §

Korvaus alkukartoituksen järjestämisestä

Kunnalle maksetaan laskennallista korvausta 9 §:n mukaisen alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista.

51 § ([25.11.2022/936](#))

Entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kunnalle tai hyvinvointialueelle korvataan entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan oleskeluluvan ulkomaalaislain 48 §:n tai 49 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella saaneen henkilön:

1) toimeentulotuesta annetun lain mukaisesta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kuuden kuukauden ajalta;

2) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuvat huomattavat kustannukset enintään viiden vuoden ajalta.

Jos kunta tai hyvinvointialue järjestää henkilön toimeentulon sen vuoksi, että tämä ei maahanmuuttajana voi saada eläkettä tai muuta sosiaaliturvaetuutta, kunnalle tai hyvinvointialueelle voidaan korvata tästä aiheutuvat kustannukset enintään viiden vuoden ajalta.

52 § ([25.11.2022/936](#))

Sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunta taikka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja hyvinvointialue voivat sopia Suomen sodissa vuosina 1939–1945 vapaaehtoisina palvelleiden entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevien henkilöiden ja heidän aviopuolisoidensa terveydentilan tulotarkastuksesta, asumisesta, toimeentulon turvaamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Kustannukset korvataan koko siltä ajalta, jonka 1 momentissa tarkoitetut henkilöt asuvat Suomessa.

53 § ([25.11.2022/936](#))

Ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kunnalle tai hyvinvointialueelle korvataan kustannukset, jotka aiheutuvat kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 4 luvussa tarkoitetulle ihmiskaupan uhrille tämän asemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävästä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelusta, tulkitsemisesta, henkilön turvallisuuden takaamisesta sekä muusta uhriasemaan liittyvän erityistarpeen vuoksi järjestettävästä toimenpiteestä ja palvelusta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä ihmiskaupan uhrien auttamisesta huolehtivan vastaanottokeskuksen johtajan lausunto siitä, ovatko korvattaviksi haetut kustannukset aiheutuneet ihmiskaupan uhrin asemasta johtuvien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä.

54 § ([25.11.2022/936](#))

Korvauksen maksaminen

Kunnan tai hyvinvointialueen on haettava tässä luvussa tarkoitettua korvausta kehittämis- ja hallintokeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

Ilman erillistä hakemusta voidaan maksaa 45 §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus kunnalle tai 45 a §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle.

55 § ([25.11.2022/936](#))

Maksetun korvauksen palautusvelvollisuus

Kehittämis- ja hallintokeskus voi määrätä kunnan tai hyvinvointialueen palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja taikka muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

Palautettavalle määrälle on suoritettava korkolain ([633/1982](#)) 4 §:n 1 momentin mukaan määräytyvän korkokannan suuruinen viivästyskorko.

Kehittämis- ja hallintokeskuksen päätös kunnalle tai hyvinvointialueelle perusteettomasti maksetun korvauksen palauttamisesta on tehtävä viimeistään viidentenä kalenterivuonna sen vuoden päättymisestä, jolta korvaus on maksettu.

55 a § ([9.12.2016/1110](#))

Korvaus Kansaneläkelaitokselle

Mitä 44 §:n 3 ja 4 momenteissa sekä 46 §:ssä ja 51 §:n 1 momentissa säädetään korvausten maksamisesta kunnalle, koskee myös Kansaneläkelaitosta sen maksaman perustoimeentulotuen osalta. Tämän lain mukaisten perustoimeentulotuen kustannusten korvaamisesta Kansaneläkelaitokselle säädetään toimeentulotuesta annetun lain 5 a §:ssä.
